Ministerul Educației Naționale
Claudia Matache • Adriana Mălureanu

ASCENDIA DESIGN
EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ

COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Clasa a II-a
Partea I

Comunicare în limba română

Clasa a II-a

Partea I

Acest manual este realizat în conformitate cu
Programa școlară pentru disciplina COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ
Clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a, aprobată prin
Ordin al ministrului educației naționale Nr. 3418/19.03.2013.

Siguranța copiilor pe internet
www.helpline.sigur.info
031.80.80.000

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației Naționale.

Manualul școlar a fost aprobat prin Ordinul ministrului educaţiei naţionale nr. 4781 din 13.10.2014, în urma evaluării, și este realizat în conformitate cu programa școlară aprobată prin Ordinul ministrului educaţiei naţionale nr. 3418 din 19 martie 2013.

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și în format digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând cu anul școlar 2014-2015.

Inspectoratul școlar ……...……
Școala / Colegiul / Liceul ……..

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

*Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: ***nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.***

• Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
• Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

116.111 - numărul de telefon european de asistenţă pentru copii

Autori: Claudia Matache, Adriana Mălureanu
Referent: Mariana Mălureanu
Director tehnic: Aurelian Jurcoane
DTP: Cristea Marinescu, Eduard Stransky
Grafică: Claudiu Pălărie, Maria Istrate
Digitizare: Radu Anastase, Ionuț Scăețeanu
Testare: Dragoș Nicolae, Ion Ungureanu

Comunicare în limba română, Clasa a II-a, Partea I
ISBN: 978-606-93511-4-7

Un produs EduTeca!
Copyright © 2014 ASCENDIA DESIGN S.R.L.
Toate drepturile sunt rezervate.

ASCENDIA DESIGN SRL
Str.Fierari Nr.5, Sector 2, Bucuresti, Cod 020545, România
www.ascendia.ro; www.eduteca.ro; www.elearning.ro

Contact:
Site dedicat: www.manuale.eduteca.ro
Telefon: 037.108.9200
Fax: 021.312.4226
E-mail: manuale@eduteca.ro
Facebook: facebook.com/groups/manuale.digitale

Deșteaptă-te, române!

de Andrei Mureșanu

Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori niciodată croiește-ți altă soarte,
La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani!

Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,
Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian!

Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Romîna națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
„Viață-n libertate ori moarte!” strigă toți.

Preoți, cu crucea-n frunte! căci oastea e creștină,
Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt;
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost’pământ!

Legenda manualului

Bine ai venit!
Împreună vom descoperi lucruri noi și interesante în acest an școlar.
Descoperă activitățile de învățare distractive pe care ți le-am pregătit:

„De ce are girafa gâtul lung”
de Victor Prohin

„Septembrie”
de George Coșbuc

„Povestea cărții”
după Emilia Căldăraru

Competențe specifice:

- Identificarea sunetelor și silabelor în cuvinte și a cuvintelor în enunțuri rostite cu claritate (C.1.3)
- Formularea unor enunțuri proprii în situații concrete de comunicare (C.2.1)
- Exprimarea expresivă a ideilor în contexte familiare manifestând interes și încredere în sine (C.2.4)
- Citirea unor mesaje scrise, întâlnite în mediul cunoscut (C.3.1)
- Identificarea semnificației unor simboluri, în contexte cunoscute (C.3.3)
- Exprimarea interesului pentru lectura unor cărți adecvate vârstei (C.3.4)
- Scrierea unor mesaje, în diverse contexte de comunicare (C.4.1)
- Redactarea unor mesaje simple, cu respectarea convențiilor de bază (C.4.2)

Conținuturi:

Alfabetul limbii române:

- Literele mici și mari de mână
- Grupurile de litere ***„ce”***, ***„ci”***, ***„ge”***, ***„gi”***, ***„che”***, ***„chi”***, ***„ghe”***, ***„ghi”***
- Citirea cuvintelor, enunțurilor și textelor scurte

Cartea:

- Copertă, titlu, autor, cuprins
- Numerotarea paginilor
- Suporturi variate de lectură

Scrierea imaginativă:

- Realizarea unei cărți cu texte și imagini

De ce are girafa gâtul lung

după Victor Prohin

Când era mică, Girafa nu era diferită față de alte vietăți, adică nu avea gâtul așa de lung. La cinema își lua bilet în rândul întâi, ca să vadă mai bine.

Toamna, când Girafa a împlinit șapte anișori, părinții au dat-o la școală.

La o lecție de **caligrafie** învățătoarea a lăudat-o că are un scris frumos. De atunci Girafa **și-a luat nasul la purtare**.

— Ia priviți la Elefant cum îl face pe ***„o”***, parcă-i o roată! zicea Girafa, întinzând gâtul spre caietul vecinului.

Apoi căuta să ajungă până la banca lui Rilă-Urechilă.

— Vai, ce scris urât! Uite ce litere strâmbe ai făcut! Ai depășit și liniatura!

La sfârșit de an fiecare primi câte un cadou. Urechilă - un coș cu varză. Ursache - un coș cu zmeură. Numai Girafa s-a ales cu o notă mică la purtare și cu un gât lung cât un stâlp de telegraf.

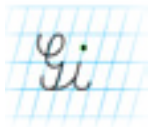

Joc digital

„Alfabetarul”

Vocabular

Află care este semnificația cuvintelor. Alcătuiește câte o propoziție cu fiecare:
caligrafie = deprinderea de a scrie frumos, scriere frumoasă;
a-și lua nasul la purtare = a se obrăznici.

Întrebări

a) Cum era girafa înainte de a începe școala?
b) La ce lecție a fost lăudată girafa? De ce și-a luat nasul la purtare?
c) Ce critici aducea girafa colegilor săi?
d) Cu ce s-a ales Girafa la sfârșit de an școlar? De ce?

Alfabetul

Descoperim

Găsește, în text, zece cuvinte pe care să le ordonezi alfabetic.

Ne amintim

- Pentru a scrie sau a citi, ce trebuie să cunoști?
- Ce formează totalitatea literelor?

Lucrăm

1. Amintește-ți și scrie în caiet literele alfabetului limbii române.

2. Ordonează alfabetic cuvintele: **alfabet, nuci, legume, gutuie, octombrie, brumă, toamnă, frig, ploaie, școală, umbrelă.**

3. Scrie propoziții în care toate cuvintele să înceapă cu aceeași literă.
Exemplu: Miruna mănâncă mere mari.

4. Scrie, în caiet, zece cuvinte diferite care să înceapă cu ultima literă a cuvântului anterior.
Exemplu: elev - vioara - abecedar - rapid.

Ne jucăm

Alege câte o caracteristică pentru fiecare animal:

a) Girafa are ….
b) Leul este ….
c) Elefantul trăiește în ….
d) Iepurele aleargă ….

Citim mai mult

Victor Prohin s-a născut pe 2 octombrie 1942 în Vindrei, Republica Moldova. A lucrat la Radio Moldova și la mai multe ziare, dar a scris și cărți pentru copii: ***„Puiul de stea”***, ***„Supracotoi”***, ***„Noi doi și bunelul”***, ***„Olimpia”***, ***„Dacă ar fi mânzul fotograf”***.

Reținem

Totalitatea literelor limbii române, scrise într-o anumită ordine, formează **alfabetul**.

Povestea cărții de povești

după Emilia Căldăraru

Gheorghiță a primit în dar o carte. Privește încântat pozele. După o vreme, se plictisește de ea. Rupe o foaie să-și facă o rachetă.

— Ce ghinion pe această carte să nimerească la un astfel de copil! spuse ghemotocul de hârtie. Hei, dacă-ai ști povestea ei…

— Vrei să mi-o povestești? întrebă băiețelul.

— A fost odată, demult, când poveștile din carte erau toate doar niște gânduri și idei minunate în mintea și inima scriitorului. Zile și nopți a **trudit** să le scrie, cu **slove meșteșugite**, care să farmece și să **îmbie**. Ilustratorul a pictat poveștile în culori ca să le placă mai mult copiilor. A venit apoi **tipograful** care a ales literele pentru tipar. El a muncit împreună cu legătorul care a adunat și legat împreună, foaie cu foaie, cartea.

— Câți oameni au muncit pentru ea! Draga mea foaie, am de îndreptat măcar în parte răul făcut. Știu cât de mult prețuiești! Iată, te voi lipi la locul tău în carte.

Spune-ți părerea

Ce crezi că ar fi trebuit să înțeleagă Gheorghiță din această poveste?

Vocabular

Află care este semnificația cuvintelor. Alcătuiește câte o propoziție cu fiecare:

a trudi = a munci din greu;
slovă = literă veche;
meșteșugit = lucrat cu artă și talent; iscusit, priceput;
a îmbia = a ademeni, a ispiti, a atrage (în text);
tipograf= muncitor specializat în lucrările de tipar.

Citim mai mult

Emilia Căldăraru s-a născut în 1931, la Tulcea și a scris poezie, povești și teatru. A scris mai întâi în revista ***„Pogonici”*** (1951) povestirea ***„Stiopa, băiatul deltei”***.

Citește și ascultă în manualul digital o altă poezie a autoarei.

Întrebări

a) Ce fel de carte a primit Gheorghiță?
b) Cu cine poartă băiatul convorbirea?
c) De ce a rupt Gheorghiță foaia din carte?
d) Ce erau poveștile înainte de a exista în carte?
e) Cine ilustrează cartea cu imagini?
f) De ce a rămas Gheorghiță pe gânduri?

Lucrăm

1. Completează enunțurile ajutându-te de cuvintele următoare: **îmbie, trudește, slove, meșteșugite.**
a) Scriitorul …. din greu pentru a crea poveștile din carte.
b) Cuvintele …. din carte îți rămân în minte și în suflet.
c) Cartea frumos ilustrată te …. s-o citești.
d) Am găsit la anticariat o carte scrisă cu …. vechi.

2. Denumește obiectele mai mici, corespunzătoare cuvintelor: **carte, foaie, băiat, cameră, poveste.**

3. Transcrie fragmentul în care se povestește cum se realizează o carte.

4. Transcrie propoziția din text care indică ce a făcut Gheorghiță pentru a îndrepta, măcar în parte, răul făcut.

5. Notează titlul și autorul a trei povești cunoscute de tine.

6. Ai împrumutat o carte de la bibliotecă. Ea este veche, ruptă și mâzgălită. Scrie în 3-4 enunțuri ce măsuri poți lua pentru a-i îmbunătăți aspectul.

Portofoliu

Realizează o carte cu texte și ilustrații create de tine.

Colaborăm

1. Activitate în perechi

Împreună cu un coleg, imaginați-vă că sunteți un reporter și un scriitor. Realizați un interviu și redați-l în fața clasei.

2. Activitate în echipe

Formați 4 echipe. Fiecare echipă va realiza o carte sau o revistă. Votați cel mai interesant și frumos produs.

Ne jucăm

Te afli într-o librărie. Alege replicile care se potrivesc și pune-le în ordine:

„Bună ziua!”, „Da, o cumpăr.”, „Ce preț are?”, „Vă mulțumesc!”, „Aș dori să cumpăr cartea Poezii de Mihai Eminescu.”.

— ….
— Bună ziua. Ce dorești?
— ….
— Da. Sigur. O avem.
— ….
— Cartea costă 6 lei. O cumperi?
— ….
— Poftim!
— ….

Din ce se compune cartea

Descoperim

Privește imaginile și răspunde la întrebări:

a) Cum se numesc fețele exterioare ale unei cărți?

b) Ce se scrie pe prima copertă a unei cărți?

c) Ce rol are coperta?

d) Câte pagini are o filă?

e) Ce conține pagina din manual prezentată mai sus?

Lucrăm

1. Completează următoarele enunțuri alegând cuvintele corespunzătoare:

a) O carte este scrisă de un ….

b) Pe prima copertă a cărții se scrie …. cărții.

c) O filă este formată din două ….

d) Pagina unui manual poate conține text și ….

e) Cărțile se tipăresc la ….

f) Putem cumpăra cărți de la …. și le putem împrumuta de la ….

2. Scrie în caiet numele altor obiecte a căror denumire are legătură cu ***„cartea”***
Exemplu: carte de identitate.

3. Explică, în 2-3 enunțuri, de ce este important să prețuim cărțile.

4. Desenează în caiet un ciorchine, după modelul dat. Scrie pe boabele lui cuvinte care au legătură cu cartea.

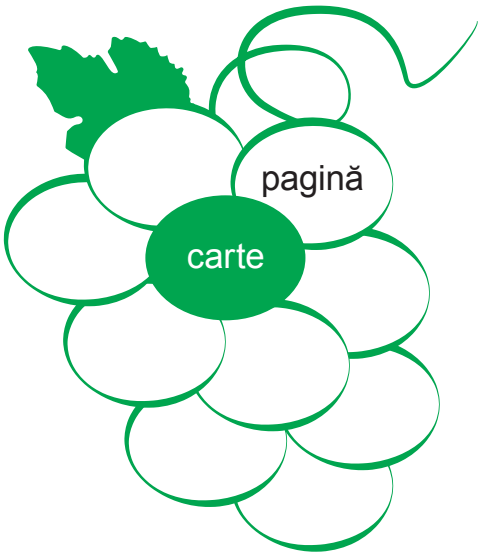

5. Explică, în scris, proverbul:

„Cine are carte, are parte."

Reținem

Cartea este o scriere cu un anumit conținut, tipărită și legată.

Cartea este compusă din:

a) coperte;
b) cotor;
c) titlul și autorul apar pe coperta cărții;
d) interiorul cărții este format din:
- **file =** fiecare din foile unei cărți
- **pagini =** fiecare din cele două fețe ale unei file cu texte și ilustrații;

e) cuprins = conține o listă a titlurilor incluse în carte și numerele paginilor unde pot fi găsite acestea.

Spune-ți părerea

Care dintre copii procedează corect?

1. Cătălina:
a) păstrează cărțile în ordine;
b) nu scrie și nu desenează pe carte;
c) folosește un semn de carte;
d) are coperți la manuale și caiete.

2. Felicia:
a) ține cărțile împrăștiate pe birou sau pe bancă;
b) mâzgălește paginile cărților;
c) nu învelește manualele cu coperți;
d) îndoaie colțurile paginilor.

Nu uita

- Protejează cărțile învelindu-le în coperte de plastic sau de hârtie!
- Nu îndoi filele cărților! Folosește un semn de carte!
- Nu scrie și nu desena pe foile cărților!
- Recondiționează cărțile deteriorate!

Septembrie

după George Coșbuc

În septembrie zilele scad mereu și pe la sfârșitul lunii se fac **deopotrivă** cu noaptea.

Florile de pe câmp încep să moară, căci de multe ori noaptea cade brumă și numai câteva mai îndrăznesc să înflorească tocmai acum.

Nu mai vezi fluturi deoarece au pierit florile. Nici albinele n-au de unde să mai adune miere. Gândacii s-au ascuns în pământ.

Frunzele copacilor își schimbă fața lor cea verde. Unele se fac roșii și cele mai multe galbene, iar când bate vântul, ele se scutură și cad jos.

Prin grădini oamenii își adună legumele, ca să le păstreze pentru iarnă. Cât de darnică e toamna! Acum se culeg merele, perele, piersicile și nucile.

Pe la începutul lunii, păsările **se gătesc** de plecare. Odată cu ele piere și cântecul prin păduri și pe câmpie.

(fragment din ***„Calendarul școlarului”*** de George Coșbuc)

Vocabular

Află care este semnificația cuvintelor. Alcătuiește câte o propoziție cu fiecare:
deopotrivă = în mod egal, la fel, întocmai.
a se găti = a se pregăti.

Întrebări

a) În ce lună sosește anotimpul toamna?
b) Când se pregătesc păsările de plecare spre țările calde?
c) Care sunt semnele toamnei?
d) Ce fructe se culeg toamna?
e) De ce își adună oamenii legumele?

Ne jucăm

Imaginează-ți că ești poet. Completează poezia cu rimele potrivite: **totdeauna, nuc, cunună, se duc, flori, una.**

Din prunul verde si frumos
O frunză cade, încă ….,
Pân' se aștern covor pufos,
Așa e toamna, ….

Și păsări zi de zi ….
Ici-colo vezi doar câteva,
Precum o nuca-n vârf de ….,
Așa e toamna, totdeauna!

Pe câmp, pe case și pe ….
Frumoase brume-și pun ….
Si-adoarme soarele în nori
Așa e toamna, totdeauna!

(***„Toamna în Moldova"*** de Petru Cărare)

Portofoliu

Realizează un tablou de toamnă format din imagini, desene și versuri.

Prezintă-l în fața clasei.

Colaborăm

1. Activitate în perechi

Colegul tău de bancă îți pune o întrebare despre toamnă. Tu răspunzi. Inversați apoi rolurile.

2. Activitate în grup

Formați patru grupe, corespunzătoare celor patru anotimpuri. Discutați despre caracteristicile fiecărui anotimp. Notați-le. Prezentați-le apoi în fața clasei.

Lucrăm

1. Eu spun una, tu spui multe: ***(exemplu: zi - zile, floare - flori)***
frunză, păr, legumă, gutuie, fluture, măr.

2. Alege doar lunile anotimpului toamna: decembrie, aprilie, ianuarie, martie, iulie, septembrie, octombrie, august, noiembrie.

3. Ordonează cuvintele date, astfel încât să formezi o propoziție:
a) se, plecare, Păsările, pregătesc, de.
b) adună, iarnă, pentru, Oamenii, provizii.

4. Desenează în caiet un ciorchine. Scrie, pe boabele lui, doar cuvinte care au legătură cu anotimpul toamna.

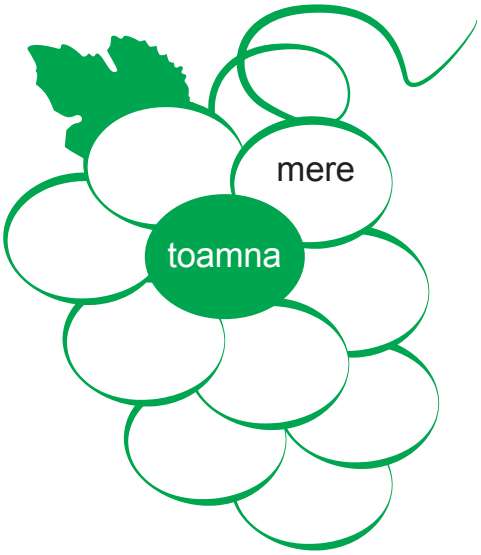

Citim mai mult

Știai că satul unde s-a născut George Coșbuc îi poartă astăzi numele? S-ar putea să-ți placă și poeziile: ***„La oglindă"***, ***„Rea de plată"***, ***„Strengarul văilor"***, ***„Decebal către popor"***. Citește și ascultă în manualul digital poezia ***„Zile de toamnă"*** de George Coșbuc.

Grupurile de litere ce, ci, ge, gi

Ne amintim

Păsările călătoare se sfătuiau asupra călătoriei lungi, iar animalele nu pregetau în a strânge proviziile necesare pentru iarnă.

Prietenii noștri au început și ei să se pregătească. Iepurele aducea morcovi, varză, ciuperci și fragi iar ariciul, pe acele sale ascuțite, căra mere căzute de pe crengi.

Când pădurea și-a îmbrăcat haina argintie din fulgi de nea, prietenii au închis ușa caldului și credinciosului lor adăpost. Gerul putea să vină.

Lucrăm

1. Transcrie, din text, cuvintele care cuprind grupurile de litere: **ce, ci, ge, gi**.

2. Scrie și tu încă două cuvinte pentru fiecare grup de litere.

3. Completează cuvântul cu grupul de litere potrivit:

….rofar	….rafa
….zme	….nste
….rneală	ru….nă
fri….der	cule....

4. Alege varianta corectă:

ceață	ciață
ocian	ocean
ceoplește	cioplește
ciorbă	ceorbă
ceaun	ciaun
munciește	muncește

5. Taie cuvintele scrise greșit.

geamantan / giamantan
geantă / giantă
giană / geană
mărgia / mărgea

6. Transformă cuvintele după exemplul dat: trag, merg, culeg, înțeleg, ating, sting.

(exemplu: aleg - alege, alegi)

7. Ordonează cuvintele în propoziție:

a) coace, dulci, Cerasela, cozonaci.
b) vindecă, cald, răceala, ceaiul.
c) culege, fragi, Gina, delicioși.
d) lungi, Georgeta, gene, are.

Grupurile de litere che, chi, ghe, ghi

1. Transcrie textul următor și subliniază cuvintele care conțin grupurile **ghe, ghi**.

A trecut iarna geroasă. Gina, Gherghina, Angheluță și Gheorghiță sunt colegi buni. Ei merg la marginea pădurii să culeagă ghiocei. În picioare au ghete noi. Nu simt umezeala pământului dezghețat.

2. Alege formele corecte:

chiamă	cheamă
ghiemuit	ghemuit
chiei	chei
ghetuțe	ghietuțe
ghiață	gheață
unghe	unghie
Ghiorghe	Gheorghe
rachetă	rachietă

3. Scrie denumirea obiectelor din imagini:

4. Pune cuvintele în ordine pentru a forma propoziții:

a) ghicește, Paraschiva, mea, ghicitoarea.

b) ghiozdanele, Costache, au, Anghelina, și, deschise.

5. Găsește greșelile și transcrie propoziția corect în caiet.

În givecele din curte am Sădit chinci giocei Ghingași.

6. Dacă nu e așa, cum e?

închis	….
împachetat	….
înghețat	….
norocos	….

Recapitulare

1. Răspunde la întrebări:
a) Care este titlul cărții?
b) Care este numele autorului?
c) Unde au fost scrise titlul și autorul?
d) Ce formează două pagini?

2. Citește fiecare enunț. Recunoaște titlul și autorul textului din care fac parte:
a) În septembrie zilele scad mereu și pe la sfârșitul lunii se fac deopotrivă cu noaptea.
b) Ce ghinion pe această carte să nimerească la un astfel de copil!
c) Toamna, când Girafa a împlinit șapte anișori, părinții au dat-o la școală.

3. Transcrie literele, cuvintele și propozițiile date:
a) a, M, f, g, j, s, Ţ, d, C, u, v, e, o, u, P, E, A, k, w, H, L, A, k, I, g, G, J;
b) ureche, gingaș, gheață, cercel, răchită, ghindă, geamantan;
c) Paraschiva face gimnastică. Ginei îi place mult înghețata cu ciocolată.

4. Găsește silaba pierdută:

șoa-re-...	mun-...-tor
in-....-ner	con-....-la-tor
în-...-țat	...- o-cel
...-ta-ră	ra-...-te

Scrie cuvintele obținute în ordine alfabetică.

Evaluare

1. Citește textul:

Cuvinte vrăjite

după Pierre Gamarra

Totul s-a petrecut într-o clasă, într-o seară de toamnă, după plecarea elevilor. Era ordine în sală: tabla ștearsă, băncile aliniate și curate. Doar un creionaș, căzut într-un colț, încerca să se ascundă din calea măturii, să nu fie dat la gunoi.

Din sertarul catedrei se auzi un glas subțire și sugrumat:

— Salvați-mă! Mă înăbuș aici!

— Cine ești tu? rosti uimit creionul.

— Sunt caietul de limba română al unui copil uituc. Doamna învățătoare m-a pus aici, dar simt că mă sufoc.

Citește corect: S - cuvintele; B - o parte din enunțuri; FB - toate enunțurile și înțelege textul.

2. Alege, din text, opt cuvinte pe care să le ordonezi alfabetic, după litera inițială.

Ordonează corect: S - patru cuvinte; B - șase cuvinte; FB - opt cuvinte.

3. Unește ce se potrivește:

tablă	creion	copil	cărți	bănci
subțire	noi	uituc	curată	vechi

Unește corect: S - două perechi de cuvinte; B - patru perechi de cuvinte; FB - cinci perechi de cuvinte.

4. Găsește, în text, cuvinte care au înțeles opus celor date: **dezordine, murdare, gros, sosirea, ridicat**.

Găsește și scrie corect: S - trei cuvinte; B - patru cuvinte; FB - cinci cuvinte.

„Melcul școlar”
de Vasile Versavia

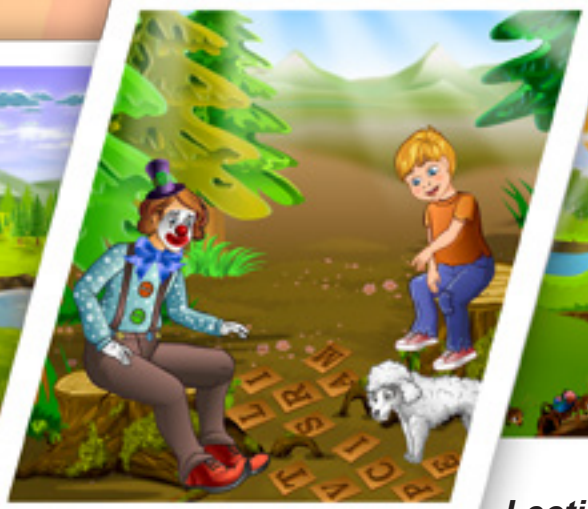

„Cum am învățat să citesc”
după Hector Malot

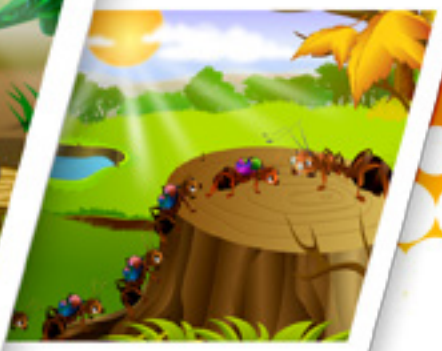

„Lecție pe buturugă”
de Vitali Kuzovik

Competențe specifice:

- Exprimarea interesului pentru receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute (C.1.4)
- Formularea unor enunțuri proprii în situații concrete de comunicare (C 2.1)
- Transmiterea unor informații printr-o suită de enunțuri înlănțuite logic (C.2.2)
- Participarea cu interes la dialoguri, în diferite contexte de comunicare (C.2.3)
- Citirea unor mesaje scrise, întâlnite în mediul cunoscut (C.3.1)
- Identificarea mesajului unui text în care se relatează întâmplări, fenomene din universul cunoscut (C.3.2)
- Identificarea semnificației unor simboluri, în contexte cunoscute (C.3.3)
- Scrierea unor mesaje, în diverse contexte de comunicare (C.4.1)
- Redactarea unor mesaje simple, cu respectarea convențiilor de bază (C.4.2)
- Exprimarea unor idei, sentimente, păreri prin intermediul limbajelor convenționale (C.4.3)

Conținuturi:

Comunicarea orală:
- Componentele comunicării orale
- Formularea mesajului oral

Acte de vorbire:
- Formule de prezentare
- Identificarea unui obiect/unei persoane
- Cerere și obținere de informații
- Formularea unei idei, păreri, opinii sau solicitări

Dialogul:
- Inițierea, menținerea și încheierea unui dialog

Reguli de vorbire eficientă:
- Elemente de politețe verbală asociate actelor de limbaj utilizat (salutul, prezentarea, formularea unei cereri, ascultarea și respectarea opiniei celuilalt)

Reguli ale discursului oral:
- Pronunție clară și corectă, intonație adecvată.

Melcul școlar

de Vasile Versavia

Luminați de-un **putregai**,
Melcul-mamă, melcul-tată
Stau la **sfat** cum stăm și noi,
După cină, câteodată…
— De, nevastă… ce să zic?!
O fi vremea, nu-i tot mic…
Nu mai stau la **îndoială**,
Chiar la toamnă-l dau la școală!
Tare mult aș vrea să știe
Să citească și să scrie,
Pentru ca în viitor
Să se facă scriitor!…
Lunecând pe-o frunză **pală**,
Melcul-mic plecă la școală.
Școala, daca nu mă-nșel,…
E la patru pași de el.
Se grăbește, ce să facă?
Trece-o frunză, trece-o cracă…
Străbătu până acum
Vreo trei degete de drum.
Și mai are… vai!… mai are,
De trecut și-o piatră mare!
Iată-l că s-a poticnit
Într-un băț cât un chibrit!
Se grăbește, ce să facă?
Trece-o frunză, trece-o cracă…
Cu ghiozdanul în spinare,
Străbătând așa distanță,
Melcul a ajuns la școală
Tocmai când s-a dat… vacanța!…

Spune-ți părerea

De ce crezi că melcul școlar a ajuns la școală abia când a început vacanța?

Vocabular

Află care este semnificația cuvintelor. Alcătuiește câte o propoziție cu fiecare cuvânt explicat:

putregai = lemn sau plantă putredă;
sfat = povață, (aici) taifas, stat de vorbă;
îndoială = neîncredere, (aici) a ezita, a șovăi;
pală = palidă, ștearsă, fără strălucire.

Ne imaginăm

Imaginează-ți cum ar arăta o școală a animalelor din pădure. Descrie școala în câteva propoziții. Ilustrează descrierea cu un desen.

Colaborăm

1. Activitate în perechi:

Împreună cu un coleg, realizează o conversație între melcul școlar și doamna lui învățătoare în momentul sosirii la școală. Prezentați conversația în fața clasei, pe roluri.

2. Activitate în grup

Scrie în caiet, întrebări în legătură cu poezia ***„Melcul școlar”***, pornind de la cuvintele date în ***„explozia stelară”***:

Citim mai mult

Vasile Versavia (1939-1998), a scris multe poezii pentru copii. Citește și audiază în manualul digital încă o poezie minunată din volumul ***„Jucăria mea cea dragă”***.

Întrebări

a) Când stau la sfat părinții melcului?
b) Ce vrea melcul-tată să învețe copilul său?
c) Pentru ce trebuie el să învețe?
d) Peste ce obstacole trebuie să treacă melcul-școlar?
e) Când ajunge micul melc la școală?

Lucrăm

1. Transformă cuvintele după exemplul dat:
(exemplu: melc-melci)
școală, cracă, drum, piatră, chibrit, ghiozdan.

2. Unește cuvintele cu același înțeles:

sfat	**a se împiedica**
a se poticni	**palidă**
pală	**taifas**
îndoială	**șovăială**

3. Completează propozițiile, cu ajutorul cuvintelor din poezie:

Melcul-tată dorește să-și dea copilul la …. Își dorea tare mult ca acesta să învețe să …. și să scrie pentru a deveni …. în viitor.

Școala era la …. pași distanță. Melcul-școlar, după ce a parcurs trei …. din drum, s-a poticnit într-un …. cât un chibrit.

Melcul a ajuns la școală tocmai când s-a dat ….

4. Ordonează cuvintele date pentru a alcătui o propoziție despre melcul-școlar: **târziu, școlar, ajunge, la, prea, școală, Melcul.**

5. Alege întrebarea potrivită pentru răspunsul dat:

Răspuns: ***„Părinții melcului școlar stau la sfat după cină”***.

a) Ce fac părinții melcului-școlar?
b) Când stau la sfat părinții melcului școlar?
c) De ce stau la sfat părinții melcului-școlar?

6. Transcrie versurile care arată cum s-a împiedicat melcul-școlar.

7. Scrie, în caiet, o propoziție despre melcul-școlar.

8. Ordonează momentele acțiunii:
a) Tatăl-melc vrea să-și dea copilul la școală pentru a deveni scriitor.
b) Melcul școlar ajunge la școală când începe vacanța.
c) Tatăl-melc stă la sfat cu mama-melc.
d) Melcul-școlar merge cu greu, poticnindu-se pe drumul din pădure.

9. Alege, din lista dată, însușirile potrivite pentru: **frunză, melc, piatră.**
Însușiri: verde, tare, mic, veștejită, ascuțită, grăbit, silitor, grea, foșnitoare.

frunză	melc	piatră

Ne jucăm

„Ghiozdanul năzdrăvan”

Ajută melcul să se pregătească pentru școală! Scrie o listă cu obiectele ce ar trebui să fie în ghiozdanul lui atunci când pleacă la școală.

Ne imaginăm

Imaginează-ți că te-ai întâlnit cu melcul-școlar. Alege ce sfat îi dai ca să ajungă mai repede la școală:

a) să parcurgă distanța cu automobilul;
b) să o ia pe un drum mai uscat;
c) să plece mai devreme la școală;
d) să lase casa din spinare pentru a merge mai repede.

Cum am învățat să citesc

după Hector Malot

Ajunși într-o pădurice Vitalis desprinse o fâșie de lemn netedă și subțire. O tăie în douăsprezece pătrățele mici, de aceeași mărime.

— Remi, de azi te voi învăța să citești, îmi spuse el. Pe aceste bucățele de lemn voi săpa câte o literă. Vei învăța astfel forma lor. Când le vei cunoaște bine le vei așeza unele lângă altele și vei alcătui cuvinte. După ce vei ajunge să formezi cuvinte vei fi în stare să citești.

Învățându-mă pe mine alfabetul, Vitalis se gândi că ar putea să-l învețe și pe Capi. Astfel ajunsesem colegul cățelului. Bineînțeles, Capi, neavând **grai**, trebuia să tragă cu laba literele.

Inteligența mea era mai **ageră**, în schimb memoria lui era mai sigură. Fiind mereu atent nu se încurca niciodată.

Asta mă supără într-atât, încât îmi dădui toată silința și, pe când Capi de-abia ajunsese să-și scrie numele, alegând dintre toate literele pe cele patru din care era alcătuit, eu învățasem să citesc chiar într-o carte.

(fragment din volumul ***„Singur pe lume”***)

Întrebări

a) Cum putea învăța să citească Remi cu ajutorul bucățelelor de lemn?
b) Cum arăta Capi că știe să citească?
c) Când a început Remi să-și dea toată silința pentru a învăța să citească?

Vocabular

Află care este semnificația cuvintelor. Alcătuiește câte o propoziție cu fiecare cuvânt explicat:
grai = voce, glas;
ageră = iute, sprintenă, isteață.

Citim mai mult

Hector Malot (20 mai 1830 – 17 iulie 1907) a fost unul dintre cei mai cunoscuți scriitori francezi. Fragmentul, pe care l-ai citit, este din cartea ***„Singur pe lume”***, ce a fost dedicată fiicei sale, Lucie.

Citește și ascultă în manualul digital încă un fragment din cartea ***„Singur pe lume”***.

Colaborăm

1. Activitate în perechi:

Împreună cu un coleg, creează cuvinte noi, după exemplul dat: ***(exemplu: întoarce - reîntoarce)*** apăru, făcu, începu, numit, chemat, citi.

2. Activitate în grup

Formați echipe de 4-6 copii. Imaginați-vă că v-ați întâlnit cu Remi și discutați cu el despre activitățile voastre din școală. Notați-vă ideile interesante. Prezentați-le în fața clasei.

Lucrăm

1. Eu spun una tu spui mai multe!
(exemplu: pădure - păduri)
Cuvinte: literă, foaie, carte, pătrat, cuvânt, formă.

2. Alege grupul de cuvinte cu înțelesul cel mai apropiat de expresia:

„îmi dădui toată silința”.

a) am fost tot timpul obligat;
b) am încercat să fiu silitor;
c) m-am străduit din răsputeri.

Alcătuiește un enunț cu această expresie.

3. Cum sunt ei? Fiecărui personaj îi corespund câte două însușiri redate în text:

Însușiri: atent, nepriceput, ager, jucăuș, ambițios, corect, sigur, îndemânatic.

Remi	Capi

4. Găsește în text și transcrie în caiet:
a) enunțul care prezintă o asemănare între Remi și Capi;
b) enunțul care prezintă o deosebire între Remi și Capi.

Întrebări și răspunsuri

Alege răspunsul corect!

1. Care este locul de popas al personajelor din text?
a) iarba;
b) livada;
c) păduricea;
d) școala.

2. Cum erau bucățelele de lemn?
a) pătrățele mici, de aceeași formă;
b) pătrățele mici, de aceeași mărime;
c) pătrățele mari, de aceeași formă;
d) pătrățele mari, de aceeași mărime.

3. Ce a săpat Vitalis pe bucățelele de lemn?
a) litere;
b) cifre;
c) semne;
d) cuvinte.

4. Unde erau înșirate bucățelele de lemn?
a) pe iarbă;
b) pe scândură;
c) pe tablă.

5. Cum a reușit Capi, la început, să învețe literele mai rapid decât Remi?
a) avea inteligența mai sigură și memoria mai ageră;
b) avea inteligența mai ageră și nu era niciodată cu gândul în altă parte;
c) avea inteligența mai ageră și memoria mai sigură;
d) avea memoria mai sigură și nu era niciodată cu gândul în altă parte.

Spune-ți părerea

De ce crezi că Remi a învățat să citească pe când Capi nu?

Portofoliu

Realizează o fișă cu proverbe despre învățătură.

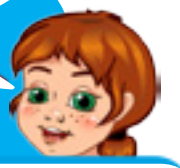

Ne jucăm

Completând rebusul, pe verticala A-B vei găsi denumirea celui mai bogat anotimp al anului.

1. Prima lună a anotimpului toamna.
2. Roșii verzi pe care le pune mama la murat.
3. Îmbracă copacii în alb.
4. E dulce. Se face din fructe. Îl pune mama la borcan pentru iarnă.
5. Ultima lună a anotimpului toamna.
6. Apare în diminețile reci de toamnă pe frunze.

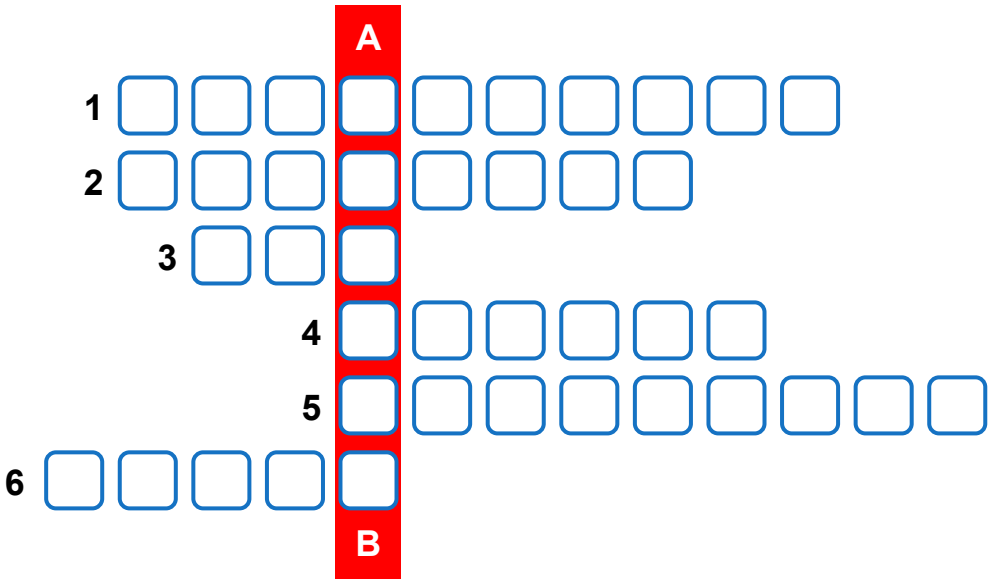

Comunicare orală

- Cum comunică copiii?
- Ce întreabă Bogdan?
- Ce răspunde Adrian?

- Ce urare adresează doamna învățătoare elevilor?

- Ce întreabă fetița?
- Ce răspunde băiatul?

- Ce ai aflat din ceea ce a comunicat crainica la radio?

Reținem

- Oamenii comunică între ei.
- **Comunicarea** se realizează atât oral, cât și în scris.
- Prin comunicare transmitem mesaje (informații, știri, anunțuri, vești etc.).
- Cel care comunică mesajul se numește vorbitor.
- Cel care ascultă mesajul se numește ascultător.

Reguli de comunicare:

a) Când ți se transmite o informație, asculți în liniște.
b) Nu întrerupi persoana care vorbește.
c) Când comunici oral, vorbești clar, cu ton normal și intonație potrivită.

Ne jucăm

Cum procedăm atunci când comunicăm?

Încercuiește literele corespunzătoare enunțurilor corecte:

a) Vorbim pe un ton liniștit.
b) Utilizăm intonația potrivită.
c) Ascultăm cu atenție mesajul transmis de vorbitor.
d) Întrerupem vorbitorul atunci când vrem să comunicăm ceva.
e) Nu privim către vorbitor sau ascultător.
f) Alcătuim mesaje corecte și nu foarte lungi.
g) Vorbim foarte tare pentru a ne face auziți.

Lucrăm

1. Comunică o informație despre: **toamnă, școală, carte.**

2. Completează în caiet:
a) întrebarea potrivită pentru răspunsul:
„Noul an școlar începe toamna.”
b) răspunsul potrivit pentru întrebarea:
„Unde pleacă toamna păsările călătoare?”

3. Completează comunicările folosind unul din următorii termeni: **telefon, radio, televizor.**
a) Crainicul ne anunță la …. rezultatul meciului de handbal România - Suedia.
b) Prezentatoarea anunță ce emisiuni putem viziona astăzi la ….
c) Ștefan l-a informat pe Alin la …. în legătură cu data concursului.

4. Completează coloana cu persoana căreia i se adresează fiecare comunicare: **prieten, coleg, vecin, profesor.**

Adresare	**către:**
— Bună! Ieși afară?	
— Bună ziua! Ce mai faceți?	
— Dă-mi și mie rigla, te rog!	
— Vă rog frumos, mă puteți ajuta?	
— Salut! Vrei să mergi cu mine în parc?	
— Vrei să ne verificăm temele împreună?	
— Îmi puteți explica, vă rog, cum pot rezolva problema?	
— Mă puteți ajuta, vă rog, să deschid ușa scării?	

Lecție pe buturugă

după Vitali Kuzovik

Ciupi, o tânără furnică roșcovană, trăia într-un furnicar din apropierea unei buturugi. În fiecare dimineață mergea la școala furnicilor, unde buna și înțeleapta mătușă Tapa era învățătoarea ei.

— Astăzi veți învăța cum să însemnați cărarea ca să găsiți drumul spre casă. În pădure țineți-vă una după alta, să nu vă rătăciți!

Învățătoarea mergea în față, iar după ea, în **șir indian**, veneau elevele.

— Atingeți această buturugă cu antenele! Ce simțiți?

— Miroase ca **furnicarul** nostru, răspunse Ciupi.

— Corect. Furnicile noastre lucrătoare au însemnat drumul.

— Dar cineva a pus în jurul furnicarului nostru niște bețe! De ce?

— Află că oamenii l-au îngrădit.

— Cine sunt ăștia și de ce au **baricadat** furnicarul?

— Nu l-au baricadat. L-au îngrădit pentru a-l proteja. Oamenii sunt ființe foarte puternice. Ei ne ocrotesc deoarece noi curățăm pădurea de insectele dăunătoare.

De aceea oamenii ne numesc ***„sanitarii pădurii”***.

(fragment din volumul ***„Călătoria furnicii Ciupi”***)

Portofoliu

Realizează o fișă despre viața furnicilor în care să utilizezi fragmente din povești, povestiri și poezii.

Vocabular

Află care este semnificația cuvintelor. Alcătuiește câte o propoziție cu fiecare cuvânt explicat:

furnicar = mușuroi, ridicătură mică de pământ care adăpostește o colonie de furnici;

a baricada = a închide o cale de ieșire sau intrare;

șir indian = unul după altul.

Joc digital

„Labirintul furnicilor”

Spune-ți părerea

Ți-ar plăcea să fii în locul furnicii Ciupi?

Alege și explică în caiet doar una din cele două situații.

Nu, pentru că ….

Da, pentru că ….

Citim mai mult

Ți-am pregătit și alte lecturi despre viața furnicilor! Citește și audiază: ***„O furnică mititică”*** de Dumitru Matcovschi.

Lucrăm

1. Răspunde, în scris, la următoarele întrebări:

a) De ce buturuga avea mirosul furnicarului?

b) Cum protejau oamenii furnicarul?

c) De ce oamenii numesc furnicile ***„sanitarii pădurii”***?

2. Numerotează propozițiile de mai jos în ordinea în care s-au întâmplat evenimentele! Transcrie-le în caiet!

a) Mătușa Tapa învață furnicile cum să găsească singure drumul spre casă.

b) Învățătoarea explică elevelor de ce sunt protejate de oameni.

c) Ciupi observă mușuroiul lor îngrădit de oameni.

d) Furnica Ciupi se ducea în fiecare zi la școala furnicilor.

3. Restabilește ordinea cuvintelor în propoziție:
sanitarii, Oamenii, insecte, numesc folositoare, sau, pădurii, ne.

4. Găsește și notează un alt titlu pentru textul studiat.

5. Desenează un moment al întâmplării care te-a impresionat în mod deosebit.

6. Scrie în caiet personajele textului studiat.

7. Realizează o etichetă pe care să scrii un mesaj adresat oamenilor pentru protejarea furnicilor.

Întrebări

Alege răspunsul corect!

1. Cine este Ciupi?
a) mătușa furnicilor din pădure;
b) tânără furnică roșcovană;
c) furnică tânără și năzdrăvană;
d) învățătoarea furnicilor din mușuroi.

2. Unde se află furnicarul?
a) în apropierea unei buturugi;
b) departe, în adâncul pădurii;
c) în apropierea unui popas;
d) lângă o cărare din pădure.

3. Unde merge Ciupi în fiecare dimineață?
a) la școala oamenilor;
b) la plimbare prin pădure;
c) la buturuga din pădure;
d) la școala furnicilor.

4. Cine le educă pe furnici?
a) furnica Ciupi;
b) oamenii;
c) furnicile;
d) mătușa Tapa.

5. Cum sunt învățate furnicile să găsească drumul spre casă?
a) să marcheze toate cărările din pădure;
b) sa folosească antenele și să însemneze cărarea;
c) să se țină una după alta pe cărare;
d) să facă câte un popas și să-l însemneze.

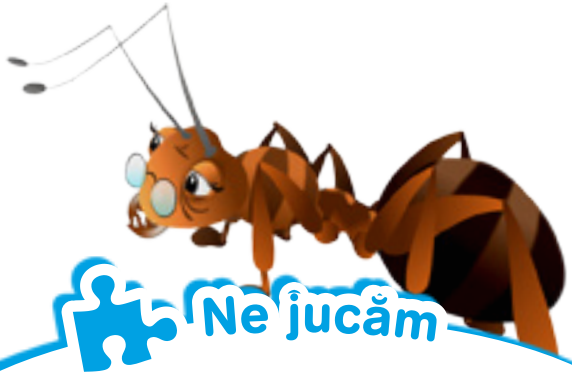

Ne jucăm

1. Scrie în caiet, pe boabele ciorchinelui cum sunt furnicile (însușirile furnicilor).

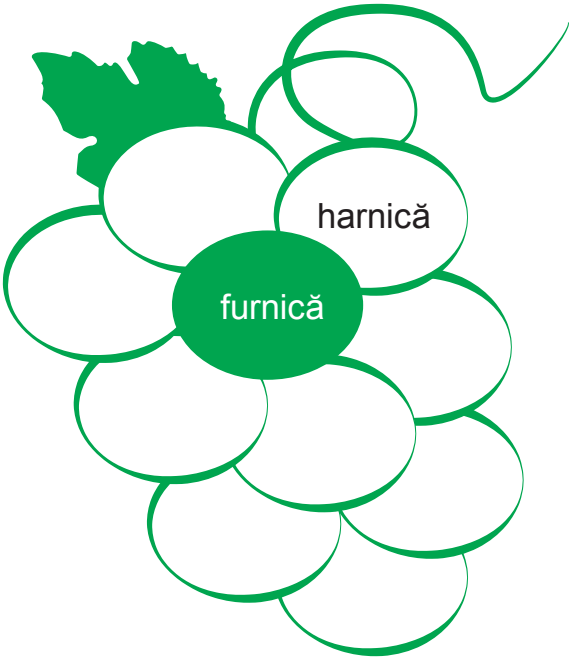

2. Scrie în caiet întrebări care au legătură cu textul studiat, pornind de la cuvintele date în ***„explozia stelară”***.

Colaborăm

1. Activitate în perechi

Imaginează-ți că tu și colegul tău sunteți furnica Ciupi și mătușa Tapa. Realizați o conversație pe tema importanței furnicilor în mediul înconjurător. Prezentați-o în fața clasei.

2. Activitate în grup

Împărțiți clasa pe echipe. Interpretați, pe roluri, în fața clasei, textul ***„Lecție pe buturugă”***.

Inventăm un cvintet

Completează, după model, folosind cunoștințele tale despre viața furnicilor:

Explicație	**Vers**
Primul vers este un cuvânt-cheie, care denumește personajul ce urmează a fi descris în celelalte versuri.	Ciupi
Al doilea vers arată două însușiri ale personajului, separate prin virgulă.	….
Al treilea vers arată trei acțiuni ale personajului, separate prin virgulă.	….
Al patrulea vers este o propoziție formată din patru cuvinte care exprimă sentimentele față de personaj.	….
Ultimul vers este un cuvânt ce definește subiectul descris pană acum.	Furnică.

Dacă ai respectat cerințele, ai reușit să creezi o poezie din 5 versuri numită cvintet. Felicitări!

Dialogul

— Bună ziua, copii! Ea este noua voastră colegă!

— Bună! Mă numesc Ionela Dumitrescu.

— Bună! Să facem cunoștință! Pe mine mă cheamă Elena. Pe tine?

— Pe mine mă cheamă Bianca.

— Te rog frumos, poți să-mi împrumuți rigla ta?

— Da, desigur!

— Doamna învățătoare, îmi permiteți să merg la secretariat?

— Bună ziua! Vă rog să-mi spuneți, la ce oră sosește trenul de la Iași?

Reținem

Dialogul este convorbirea dintre două sau mai multe persoane.

La începutul fiecărui dialog se pune **linie de dialog (—)**.

Într-un dialog, potrivit situațiilor date, utilizăm următoarele tipuri de formule:

salut:	— Bună ziua! — Bună! — La revedere!
prezentare:	— Mă numesc …. — Pe mine mă cheamă ….
solicitare:	— Te rog frumos, poți să …. — Vă rog frumos, puteți să ….
permisiune:	— Vă rog frumos, îmi permiteți …. — Te rog frumos, îmi dai voie să ….

Ne jucăm

„În dialog!”

Alege continuarea care se potrivește cel mai bine în următoarele dialoguri:

1. — Cât este ceasul?
a) — Afară plouă grozav!
b) — Am un ceas la fel ca al tău!
c) — E ora nouă și treizeci de minute.

2. — Salut! Numele meu este Mihai!
a) — Bine ai venit, Mihai!
b) — Mă bucur să te cunosc! Eu sunt Maria.
c) — Îmi pare rău că s-a stricat creionul tău!

Lucrăm

1. Scrie o formulă de salut pentru:
a) întâlnirea cu un coleg;
b) întâlnirea cu bunica ta;
c) despărțirea de un prieten;
d) întâlnirea cu un vecin.

2. Cum îți imaginezi că pot începe dialogurile de mai jos?

a) — ….
— Pe mine mă cheamă Ștefan.

b) — ….
— Aș dori să cumpăr cartea ***„Harry Potter”***.

c) — ….
— Da, Maria! Te aștept pe la ora două.

3. Selectează expresiile care pot fi folosite la încheierea unui dialog:

Bună ziua!, Pa!, Să ne vedem cu bine!, Bine ai venit!, Mulțumesc!, Vă rog să mă iertați!, La revedere!, Scuzați-mă!, Îmi permiteți?, Rămas bun!, Ce mai faci?, Bună!, Pe curând!

4. Continuă dialogul de mai jos cu 2-4 replici:

Florin merge la biblioteca școlii. El citește multe cărți.

— Bună ziua, doamna bibliotecară!
— Bună ziua, Florin!
— Am venit ….
— Ți-au plăcut ….?

Recapitulare

1. Observă imaginea. Scrie răspunsul dat de ascultător:

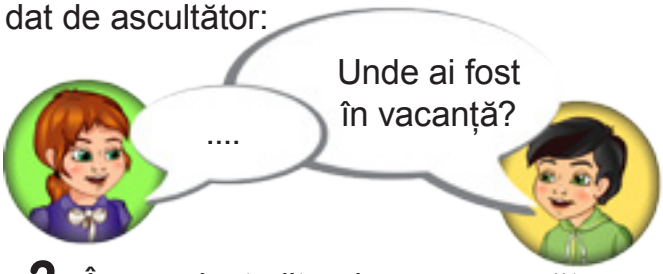

2. Încercuiește literele corespunzătoare regulilor de comunicare corecte:

a) Vorbește pe un ton liniștit.
b) Folosește intonația potrivită.
c) Ascultă cu atenție mesajul vorbitorului.
d) Întrerupe vorbitorul atunci când vrei să-i comunici ceva.
e) Nu privi către vorbitor sau ascultător.
f) Alcătuiește mesaje corecte și nu foarte lungi.
g) Vorbește foarte tare pentru a te face auzit.

3. Prin tragere la sorți, alegeți una din situațiile: ***La magazin, La casa de bilete, La doctor, La librărie***. Realizați dialoguri potrivite. Prezentați-le în fața clasei.

4. Ne jucăm: ***„Știu să salut!”***

Creați ecusoane pentru fiecare elev pe care să fie scrise nume, prenume sau funcții ale unor oameni.

(exemplu: tanti Elena, vecina, vânzătorul, doamna învățătoare, directorul școlii, bunicul, Marcel, verișorul etc.)

Salutați-vă cu cei întâlniți în cale, plimbându-vă în sala de clasă.

În funcție de ce scrie pe ecusonul fiecărui coleg, folosiți: Salut!, Bună!, Bună ziua!, Sărut-mâna! Bună dimineața! etc.

Evaluare

1. Citește textul:

Cel mai frumos drum

de Daniela Crăsnaru

Cel mai frumos drum
este drumul spre școală.
E ca un fuior argintiu
de beteală pe care mergi tu -
melcușor cu căsuța în spate,
melcușor cu ghiozdan.
Ai lăsat în urmă
an după an,
șapte pitici
legănați de părinți și bunici.
Unde sunt cuburile și tricicleta
și mingea pufoasă?
Ehei, sunt de mult,
ehei, sunt acasă.
Acum ai pe degete
un strop de cer și un strop de cerneală,
semn că ești în drumul spre școală.

Citește corect: S - cuvintele; B - o parte din enunțuri; FB - toate enunțurile și înțelege textul.

2. Explică, într-un enunț, de ce elevul a fost asemănat cu un melc.

Formulează corect: S - un enunț fără explicație; B - un enunț cu explicație parțială; FB - un enunț și o explicație completă.

3. Realizează o convorbire telefonică, din șase replici, în care copilul îi povestește bunicii prima zi de școală.

Redactează textul unei convorbiri telefonice, din șase replici, care cuprinde elementele unei comunicări dialogate: S - parțial; B - cu una sau două omisiuni; FB - integral.

„Bunici, părinți, copii”
de Alexandra Ioachim

„Orașul meu”
de Adriana Mălureanu

Competențe specifice:

- Identificarea semnificației unui mesaj oral din texte accesibile variate (C.1.1)
- Formularea unor enunțuri proprii în situații concrete de comunicare (C.2.1)
- Exprimarea expresivă a ideilor în contexte familiare manifestând interes și încredere în sine (C.2.4)
- Citirea unor mesaje scrise, întâlnite în mediul cunoscut (C.3.1)
- Identificarea mesajului unui text în care se relatează întâmplări, fenomene din universul cunoscut (C.3.2)
- Exprimarea interesului pentru lectura unor cărți adecvate vârstei (C.3.4)
- Scrierea unor mesaje, în diverse contexte de comunicare (C.4.1)
- Redactarea unor mesaje simple, cu respectarea convențiilor de bază (C.4.2)

Conținuturi:

Textul literar

Așezarea textului în pagina cărții:

- Titlu. Autor. Alineate
- ***Delimitarea fragmentelor textului (conținut suplimentar)***
- Textul narativ
- Textul liric (poezia)

Reguli ale discursului oral:

- Acord de număr și gen, fără terminologie

Organizarea textului scris:

- Scrierea pe liniatură tip II
- Așezarea textului în pagina caietului: plasarea titlului, a autorului, folosirea alineatelor, respectarea spațiului dintre cuvinte

Scrierea funcțională:

- Copieri. Transcrieri. Dictări

Bunici, părinți, copii

de Alexandra Ioachim

● Bunicul și bunica au lumea lor. Când vrea, bunica se face pitică, iar bunicul căpitan năzdrăvan. Lumea bunicii e plină de balauri spălați pe dinți și cu unghiile tăiate, de prinți care mănâncă legumele și ciorba la prânz.

● Mama e un soare și e grozav să ai un soare în casă, pe care să-l strângi în brațe când te culci.

● Când intră tata în camera noastră, se face noapte și frig. El descoperă întotdeauna cărțile de povești sub cele de matematică, mașinuțele de sub pernă și ciocolata din gura lui Cosmin, pe care îl doare burta mereu. Dar vine mama, suflă în ceață și topește gheața. În casă se luminează de ziuă.

● Să fii copil la părinți e nemaipomenit și cred că, de fapt, e cea mai bună meserie!

Citim mai mult

Alexandra Ioachim s-a născut în anul 1926. Caută cărțile ***„O idee isteață nu se vinde la piață”***, ***„Zgomotul cuvintelor”*** și ***„Călătorie fără escală”***. Sigur îți vor plăcea!

Citește și audiază în manualul digital poezia ***„Fetița alintată”*** de Otilia Cazimir.

Întrebări

a) În ce se pot transforma bunicii când vor?
b) Cu ce e plină lumea bunicii?
c) De ce e grozav că mama e ca un soare?
d) Ce descoperă tata întotdeauna?

Ne amintim

Mai multe propoziții legate prin înțeles alcătuiesc un **text**.

Spune-ți părerea

Ce crezi că a vrut să spună autoarea în enunțul următor?

„Să fii copil la părinți e nemaipomenit și cred că, de fapt, e cea mai bună meserie!”

Colaborăm

1. Activitate în perechi

Ia un interview colegului de bancă despre familia sa. Prezintă interviul în fața clasei!

2. Activitate în grup

Împărțiți clasa în 4 echipe. Scrieți câte un titlu pentru fiecare fragment al textului. Prezentați-le în fața clasei!

Descoperim

- Unde este așezat titlul textului?
- Unde este așezat numele autorului?

Reținem

Orice **text** are un **titlu**. Titlul se scrie deasupra textului, la mijlocul rândului. După titlu nu se pune punct.

Între titlu și text se scrie **numele autorului**, în dreapta paginii.

Textul este împărțit în **fragmente**.

Un text poate avea mai multe fragmente.

Fiecare fragment începe cu **alineat** (rândul retras).

Alineatele se pun:

- la începutul textului;
- când se trece la o nouă idee (se transmite un nou mesaj);
- în dialog.

1. Câte fragmente are acest text? Cum s-a scris începutul fiecărui fragment?

2. Găsește și citește:
a) enunțurile în care este prezentată mama;
b) enunțul în care se spune care e cea mai bună meserie;
c) enunțul care conține un nume de persoană.

3. Transcrie al treilea fragment din text.

4. Scrie, în caiet, pe boabele ciorchinelui, cuvinte care îți vin în minte când te gândești la familia ta.

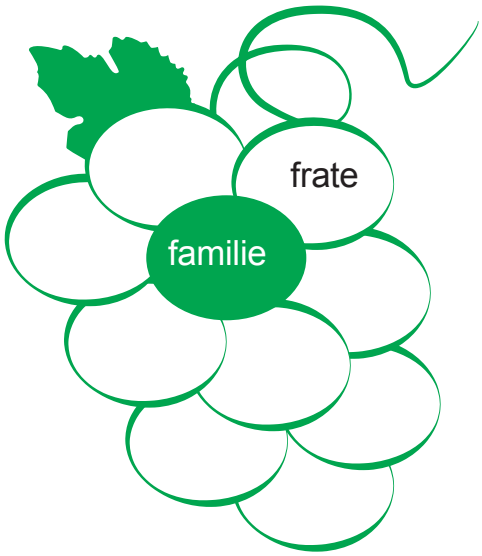

5. Alege trei cuvinte din cele scrise de tine și alcătuiește cu ele propoziții.

6. Completează enunțurile, folosind informații din text:
a) Balaurii din lumea bunicii sunt …. și …..
b) Prinții din lumea bunicii …..
c) Când intră tata în cameră …..
d) Mama este asemănată cu …..
e) Bunicul se poate transforma în …..

7. Completează după model:

fratele meu	familia noastră
sora ….	casa ….
mama ….	bunicii ….
tatăl ….	jucăriile ….

8. Descoperă propoziția! Transcrie propoziția găsită în caiet.
Familiaîncaretrăiescșicrescestefrumoasă.

9. Completează în interiorul fiecărei figuri geometrice un sentiment care îți vine în minte când te gândești la familia ta.

Câte sentimente ai reușit să descoperi?

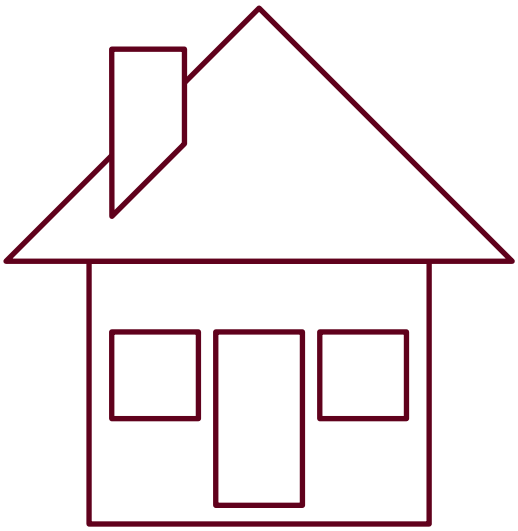

Portofoliu

„Arborele genealogic”

Completează arborele genealogic cu membrii familiei tale, după schema dată:

Ne jucăm

1. Completează asemănările și deosebirile dintre mama ta și bunica din partea mamei tale. Prezintă diagrama ta în fața clasei.

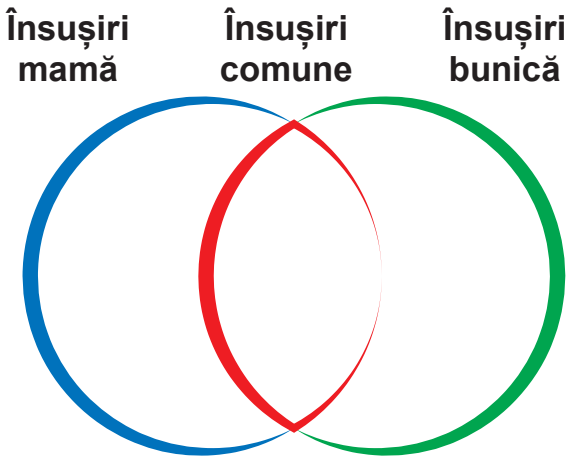

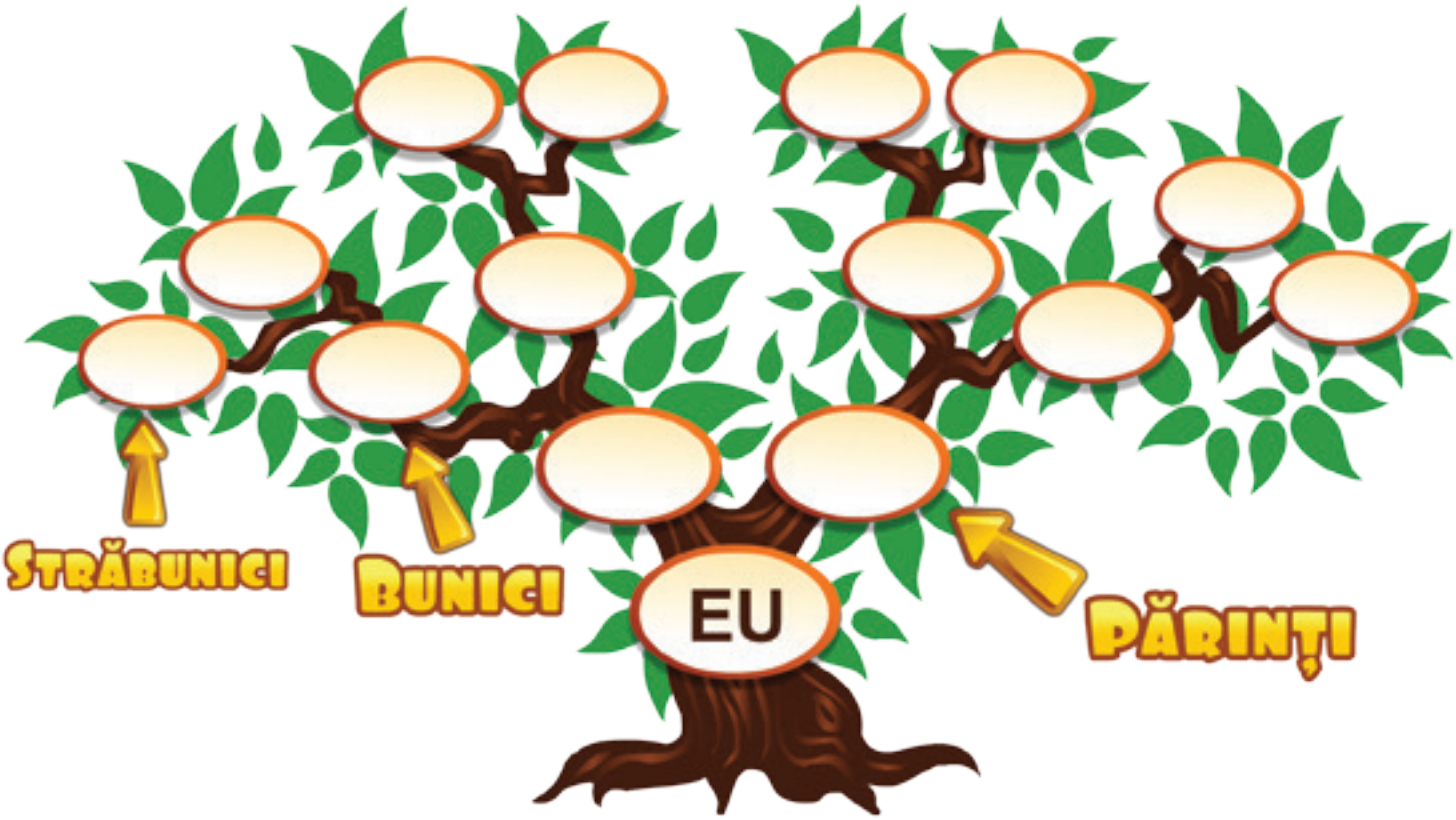

Orașul meu

de Adriana Mălureanu

Mă uit în jur, văd case colorate,
Și blocuri ce se-nalță pân' la cer!
Iar parcul verde, plin de păsărele,
Ne-așteaptă vesel, să ne jucăm în el.

În grabă trec mașini de multe feluri
Și biciclete trec prin cartier,
Iar semaforul mândru mă salută,
Când trec pe verde și mă uit la el.

Aici e școala mea cea mare,
Cu flori și geamuri în culori,
E **zarvă**-n **recreația** mare,
Noi toți cântăm, strigăm și ne jucăm.

Aici sunt oamenii dragi mie,
E mama, tata și cei doi bunici,
La noi întotdeauna-i veselie,
N-ai vrea să stai și tu aici?

Ne imaginăm

Imaginează-ți că ești primar. Ce ai schimba în localitatea ta?

Vocabular

Află care este semnificația cuvintelor. Alcătuiește câte o propoziție cu fiecare:
zarvă = gălăgie, zgomot mare, mișcare, agitație;
recreație = scurtă pauză între orele de curs, destinată recreerii și jocului elevilor.

Reținem

- Textul ***„Orașul meu”*** este o **poezie**.
- Autorul unei poezii se numește **poet**.
- O poezie este scrisă cu rânduri scurte numite **versuri**.
- Primul cuvânt din fiecare vers se scrie de obicei cu literă inițială mare.
- Fiecare vers se scrie cu alineat.
- Mai multe versuri alcătuiesc o **strofă**.
- Între strofe se lasă un spațiu liber.

Portofoliu

1. Realizează un colaj cu decupaje din ziare, reviste vechi, calendare, care prezintă imagini din localitatea ta.

2. Realizează un mesaj ecologic pentru **concetățenii** tăi (locuitorii aceluiași stat, oraș).

Întrebări

a) Unde se petrece acțiunea din poezie?
b) Unde se joacă copiii din oraș?
c) Cine îl salută pe eroul nostru?
d) Ce clădiri sunt enumerate în poezie?

Lucrăm

1. Observă așezarea textului în pagină.
a) Câte versuri are poezia?
b) Câte strofe are poezia?
c) Cu ce fel de literă începe primul cuvânt din fiecare vers?

2. Formează cuvinte noi, după exemplul dat: ***(exemplu: București - bucureștean)*** Cluj, Gorj, Arad, Suceava, Timișoara, Vaslui.

3. Găsește cuvinte înrudite pentru: **oraș, frumos, școală**.
Exemplu: frați, înfrățire, înfrățiți, frățește, fraternitate etc.

4. Oare ce meserii au oamenii dintr-un oraș? Unește fiecare persoană cu activitatea sa:

grădinar	conduce mașina
pompier	învață copiii
constructor	conduce tramvaiul
șofer	construiește case
vatman	plantează flori
învățătoare	stinge incendiile

5. Realizează un desen în care să prezinți localitatea ta.

6. Găsește, în poezie, însușirile potrivite pentru cuvintele: **parc, semafor, școală, oameni.**
Exemplu: case colorate.

7. Memorează două strofe care ți-au plăcut mai mult.

Așezarea textului în pagina caietului

Descoperim

Privește cu atenție așezarea celor două texte în pagina caietului:

Întrebări

- Unde este scrisă data?
- Unde este așezat titlul?
- Câte alineate are fiecare text?

12.10.2014

Bunici, părinți, copii
de Alexandra Ioachim

Bunicul și bunica au lumea lor. Când vrea, bunica se face pitică, iar bunicul căpitan năzdrăvan.

Mama e un soare și e grozav să ai un soare în casă, pe care să-l strângi în brațe când te culci.

Să fii copil la părinți e nemaipomenit și cred că, de fapt, e cea mai bună meserie!

14.10.2014

Orașul meu
de Adriana Mălureanu

Mă uit în jur, văd case colorate,
Și blocuri ce se-nalță pân' la cer!
Iar parcul verde, plin de păsărele,
Ne-așteaptă vesel să ne jucăm în el.

Ne amintim

În cărți, ziare, reviste se scrie cu **litere de tipar** (a, M, j, T).
Temele, testele, exercițiile din caiete se scriu cu **litere de mână**. a, D, b, g
Scrierea de mână după scrisul de tipar se numește **transcriere**.
Scrierea de mână realizată tot după scriere de mână se numește **copiere**.

Nu uita

Cum putem avea un scris frumos și corect?

- Stăm în bancă drept, fără să ne încovoiem.
- Picioarele trebuie să stea pe podea sau sprijinite, nu balansate.
- Coatele trebuie să le ținem pe masă.
- Caietul (foaia) se ține cu mâna stângă (pentru dreptaci) și cu mâna dreaptă (pentru stângaci).
- Scrisul trebuie să fie drept, înclinația se face datorită poziției caietului (foii).

Reținem

- **Data** se scrie sus, în partea dreaptă a paginii.
- Între dată și **titlu** se lasă un rând liber.
- Titlul se scrie la mijlocul rândului următor.
- **Numele autorului** se scrie între titlu și text, în dreapta paginii.
- Între titlu și text se lasă un rând liber.
- **Alineatul** este rândul retras dintr-un text. Acesta arată începerea unui mesaj nou (trecerea la o nouă idee, apariția unui personaj, dialogul).

Lucrăm

1. Transcrie cât mai frumos propoziția: Orașul nostru are multe clădiri importante.

2. Copiază versurile, cât mai aproape de scrierea model:

Nu e lume mai frumoasă
Cum e cuibul părintesc.

3. Copiază textele alăturate, respectând regulile de așezare în pagina caietului.

a) Compară scrisul tău cu cel din model. Ce observi?

b) Apreciază-ți scrisul cu un calificativ: **S, B, FB.**

c) Schimbă caietul cu cel al colegului tău. Apreciază-i scrisul cu un calificativ.

d) Discutați asupra îmbunătățirilor pe care le puteți aduce scrisului vostru.

4. Transcrie corect și caligrafic următorul text:

Într-o dimineață de vară, un croitoraș ședea plin de voioșie la masa lui de lucru de lângă fereastră. Cosea de zor, iar mâinile lui parcă alergau singure pe țesătură.

(***„Croitorașul cel viteaz”*** de Frații Grimm)

Recapitulare

1. Completează spațiile libere:
a) Data se scrie ...., în partea .... a paginii.
b) Titlul se scrie la .... rândului următor.
c) Numele autorului se scrie între .... și .... în .... paginii.
d) Alineatul este rândul .... dintr-un text.
e) Alineatul arată .... unui .... nou.

2. Copiază textul, respectând regulile de așezare în pagina caietului:

Orașul București

București este capitala României. Se află situat în sud-estul țării, pe malurile râului Dâmbovița. Este cel mai important centru industrial, comercial și cultural.

București este totodată și cel mai populat oraș din țară. Aproximativ două milioane de oameni locuiesc în capitală. În Uniunea Europeană ocupă locul zece ca număr de locuitori.

3. Alcătuiește câte o propoziție cu ajutorul cuvintelor: oraș, sat, comunitate.

4. Scrie numele a trei clădiri importante din localitatea ta.

5. Scrie câte cinci cuvinte care îți vin în minte când te gândești la ***oraș*** și la ***sat***.

6. Scrie trei nume de orașe și trei nume de țări.

Evaluare

1. Transcrie poezia:

Familia de copaci

de Maria Baciu

Fetița lucra de zor
Așezată pe covor:
Muia pensula-n culori,
Desena doi norișori,
Apoi trei copaci hazlii
Încărcați cu păsări vii.

Tata-copac, cel mai nalt,
Mama-copac, pe asfalt,
Iar, la mijloc, mai micuț,
Un copil-copac, drăguț.
„Spune mamei, tu ce faci?”
„Familia de copaci!…”

Transcrie poezia: S - omițând semne de punctuație și respectând parțial regulile de așezare în pagina caietului; B - corect, respectând parțial regulile de așezare în pagina caietului; FB - corect, respectând regulile de așezare în pagina caietului.

2. Alcătuiește câte o propoziție cu ajutorul cuvintelor: familie, copil, frate.

Alcătuiește corect: S - o propoziție; B - două propoziții; FB - trei propoziții.

3. Completează spațiile libere:
a) Textul scris de un poet se numește ....
b) O poezie este scrisă cu rânduri scurte, numite ....
c) Mai multe versuri alcătuiesc ....
d) Între strofe se lasă ....
e) ***„Familia de copaci”*** este o ....

Completează: S - două răspunsuri corecte; B - patru răspunsuri corecte; FB - cinci răspunsuri corecte.

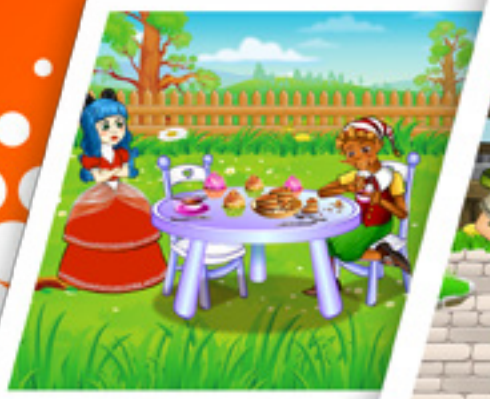

„Fetița cu părul azuriu”
după Alexei Tolstoi

„Păcălici la școală”
de Nicolae Labiș

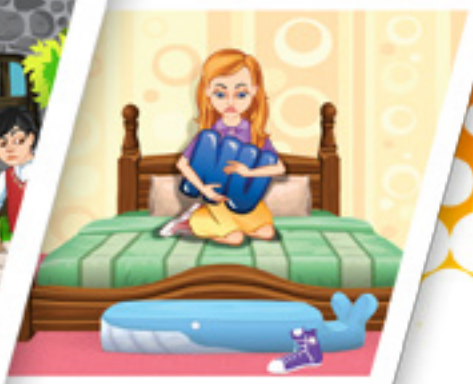

„Fetița care l-a luat pe Nu în brațe”
după Octav Pancu-Iași

Competențe specifice:

- Identificarea semnificației unui mesaj oral din texte accesibile variate (C.1.1)
- Identificarea unor informații variate dintr-un text audiat (C.1.2)
- Transmiterea unor informații printr-o suită de enunțuri înlănțuite logic (C.2.2)
- Participarea cu interes la dialoguri, în diferite contexte de comunicare (C.2.3)
- Citirea unor mesaje scrise, întâlnite în mediul cunoscut (C.3.1)
- Identificarea mesajului unui text în care se relatează întâmplări, fenomene din universul cunoscut (C.3.2)
- Scrierea unor mesaje, în diverse contexte de comunicare (C.4.1)
- Redactarea unor mesaje simple, cu respectarea convențiilor de bază (C.4.2)

Conținuturi:

Textul narativ:
- Recunoașterea personajelor
- ***Însușiri ale personajelor (conținut suplimentar)***
- Povestirea orală

Forme ale discursului oral:
- Povestirea unor întâmplări trăite sau observate
- Repovestirea unor întâmplări citite
- Descrierea unui obiect, fenomen sau a unei persoane

Propoziția. Intonarea propoziției

Punctuația. Semne de punctuație:
- Punctul (.). Semnul întrebării (?)
- Linia de dialog (-). Două puncte (:)
- Semnul exclamării (!)
- Virgula (,)

Fetița cu părul azuriu

după Aleksei Tolstoi

Dimineața, Buratino se trezi zdravăn și voios de parcă nu i se întâmplase nimic. Fetița cu părul **azuriu** îl aștepta în grădină, așezată în fața unei măsuțe.

Buratino se așeză la masă, cu un picior îndoit sub el. Prăjiturile le îndesa întregi în gură și le înghițea pe nemestecate. Își băgă degetele în **chiseaua** cu dulceață, lingându-și-le apoi cu o deosebită plăcere. Apucă apoi ceainicul și **sorbi** toată cacaua dintr-însul. Sorbi cu atâta lăcomie, că se înecă și vărsă cacaua pe fața de masă.

Fetița supărată se uită țintă la el și spuse cu **asprime**:

— Nu ți-e rușine să te comporți așa? Trage piciorul de sub tine și lasă-l jos, sub masă! Nu mânca cu mâinile, că doar pentru mâncare sunt tacâmuri! De-acum am să mă ocup eu de creșterea ta, fii pe pace!

„Ea s-a găsit să-mi dea mie creștere aleasă? Tocmai ea, cu capul ei de porțelan și trupul umplut cu vată?”, gândi Buratino.

(fragment din volumul ***„Cheița de aur sau minunatele pățanii ale lui Buratino”***)

Vocabular

Află care este semnificația cuvintelor. Alcătuiește câte o propoziție cu fiecare:

azuriu = albastru deschis, bleu;
chiseaua = vas mic de sticlă, de cristal sau de porțelan în care se ține dulceața;
a sorbi = a bea cu zgomot;
asprime = severitate, gravitate;
porțelan = produs ceramic fin, rezistent, de culoare albă, întrebuințat la confecționarea vaselor, a obiectelor decorative.

Citim mai mult

Aleksei Tolstoi este considerat ca fiind autorul unora dintre primele și cele mai bune povestiri științifico-fantastice în limba rusă. Unele dintre acestea au fost transformate în filme. În 1936 a scris o adaptare a poveștii italiene Pinocchio, reintitulată ***„Aventurile lui Buratino”*** sau ***„Cheița de Aur”***. Personajul principal al povestirii, Buratino, a devenit rapid foarte popular. Citește și audiază, în manualul digital, un fragment din volumul ***„Cheița de aur sau minunatele pățanii ale lui Buratino”***.

Portofoliu

„Ce s-a întâmplat mai departe?”

Continuă povestea așa cum ți-o închipui tu.

Reținem

Textul ***„Fetița cu părul azuriu”*** este o **povestire**.

Buratino și Fetița cu părul azuriu, pentru că iau parte la această întâmplare, sunt numite **personajele textului**.

Pentru a sublinia **caracteristicile** (calități, defecte, anumite trăsături fizice și de comportament) unui lucru sau ale unei ființe, autorul a folosit anumite cuvinte care se numesc **însușiri**.

Descoperim

Exemple de însușiri:

Obiect sau personaj	Însușiri
Buratino	zdravăn, voios
fetița	supărată
părul	azuriu
creștere	aleasă
picior	îndoit

Lucrăm

1. Citește textul în gând, iar apoi cu voce tare.
a) Numește personajele textului.
b) Stabilește numărul fragmentelor.

2. Completează tabelul:

Cum se comportă Buratino la masă	Cum ar trebui să se comporte Buratino la masă
….	….

3. Transcrie enunțurile de mai jos, în ordinea în care s-au întâmplat evenimentele:
a) Buratino se comportă necivilizat la masă.
b) Fetița cu părul azuriu ia micul dejun cu Buratino.
c) Fetița cu părul azuriu hotărăște să-l educe pe Buratino.
d) Buratino se trezește.

4. Explică înțelesul expresiilor: ***„se uită țintă la el”***, ***„fii pe pace”***, ***„creștere aleasă”***.

5. Transcrie alineatul care prezintă gândul lui Buratino.

6. Alege care crezi că ar fi un alt titlu potrivit pentru textul citit:
- Fetița cu părul azuriu îl pedepsește pe Buratino;
- Foamea nestăpânită a lui Buratino;
- Fetița cu părul azuriu ia micul dejun cu Buratino;
- Fetița cu părul azuriu hotărăște să-l educe pe Buratino.

7. ***„Cum pot fi?”***
Găsește însușiri pentru următoarele cuvinte: elevi, carte, jucării, creioane. ***(exemplu: privire - duioasă, blândă, caldă, tristă)***

8. Realizează o listă de comportamente conform tabelului dat:

Comportament civilizat	Comportament necivilizat
….	….

Colaborăm

1. **Activitate în perechi**
Comparați cele două personaje așa cum sunt descrise în text. Prezentați diagrama voastră în fața clasei.

2. **Activitate în echipe**
Împărțiți în grupe de 4-6 colegi, scrieți cât mai multe întrebări referitoare la textul studiat, pornind de la cuvintele date în explozia stelară. Fiecare echipă va afișa fișa pe un panou (galerie). Realizați un tur al galeriei, în care să discutați întrebările realizate de fiecare grupă.

Intonarea propoziției. Punctul (.) Semnul întrebării (?)

Descoperim

- Ce îl întreabă fetița pe Buratino?
- Cum se numește semnul de punctuație folosit după comunicarea fetiței? Ce arată acest semn?
- Ce își spune Buratino în gând? Ce semn de punctuație s-a folosit la sfârșitul propozițiilor gândite de Buratino? De ce ai schimbat intonația când ai citit aceste propoziții?

Reținem

Propoziția este o **comunicare**.

La sfârșitul propoziției care comunică o informație, o constatare se pune **punct (.)**. Punctul ne arată că trebuie să facem o pauză în citire.

La sfârșitul propoziției prin care se întreabă ceva se pune **semnul întrebării (?)**. Semnul întrebării ne arată că trebuie să folosim un ton întrebător.

Punctul și semnul întrebării sunt **semne de punctuație**.

Propoziția se intonează ținând seama de semnele de punctuație.

Lucrăm

1. Scrie câte o propoziție care să înceapă cu: **unde, cum, câți, când, cine**. Ce semne de punctuație ai folosit la sfârșitul lor?

2. Alcătuiește trei propoziții care să exprime o constatare.

3. Găsește întrebările potrivite pentru răspunsurile date:

a) Toamna pleacă păsările călătoare.
b) Câinele este un animal domestic.
c) Copiii au plecat în tabără.
d) Vlad se comportă foarte frumos.

4. Completează cu semnele de punctuație potrivite:

Buratino se așază la masă Fetița începe lecția

— Ascultă, să zicem că ai două mere în buzunar Cineva îți cere unul Câte mere îți mai rămân

— Două

— De ce două

— Două, pentru că cel care mi-a cerut mărul n-o să-l capete

5. Realizează un dialog pe tema ***„Cum ne comportăm la masă”***.

Păcălici la școală

de Nicolae Labiș

Pană nouă-n pălărie
Și hăinuță de **postav**,
Păcălici pe drum pășește
fudulindu-se grozav.

Dară din ghiozdan ce-atârnă
ca un firicel de **pluș**?
Ați ghicit! Codița-și scoase
să ia aer, Chițibuș.

Iată școala, dar ce **zarvă**
e acolo-ntre băieți?
Tii, feciorul lui Tândală,
bătăușul Tândăleț.

A trântit două fetițe,
pe-un copil l-a înjurat,
și râzând acum se plimbă
ca un pașă **de-ngâmfat**.

Păcălici spre el pășește:
-Tândăleț, acu', cât văd,
cereți de la toți iertare,
că altminteri e **prăpăd**!

- Ce spui tu, mă gâgâlice?
Fugi c-acu te burdușesc!
- Nu-ți ceri, Tândăleț, iertare?
Bine… Atunci eu te vrăjesc.

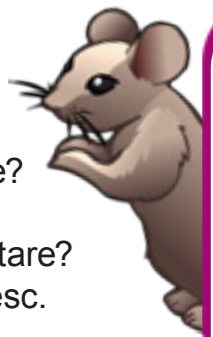

Vocabular

Află care este semnificația cuvintelor. Alcătuiește câte o propoziție cu fiecare:
postav = țesătură de lână groasă;
a se fuduli = a se făli, a se mândri;
pluș = țesătură asemănătoare catifelei;
zarvă = larmă, gălăgie;
îngâmfat = încrezut;
prăpăd = dezastru.

Spune-ți părerea

Cum consideri că s-a comportat Tândăleț?

Citim mai mult

Știai că **Nicolae Labiș** a fost fiu de învățători? El a învățat să citească la vârsta de 5 ani, de la elevii mamei sale! Citește și ascultă în manualul digital toată poezia ***„Păcălici la școală”***!

Ne jucăm

„Mâna oarbă”

Împărțiți clasa în patru grupe. Dintr-un coșuleț extrageți bilețele cu următoarele cuvinte: **postav, hăinuță, șoricel, școală, îngâmfat, fecior**.

Grupa	Ce trebuie să facă?
Grupa I	Despărțiți cuvintele în silabe.
Grupa II	Eu zic una tu scrii multe!
Grupa III	Alcătuiți enunțuri folosind cuvintele date.
Grupa IV	Scrieți cuvintele în ordine alfabetică.

Întrebări

- Unde mergea Păcălici?
- Cum era îmbrăcat Păcălici?
- Ce avea el în ghiozdan?
- De ce era gălăgie în curtea școlii?
- Ce i-a cerut Păcălici lui Tândăleț?
- Care a fost răspunsul lui Tândăleț?

Lucrăm

1. Scrie un proverb care să se potrivească textului.

2. Caută în dicționar (volumul ***„Dicționarul explicativ al limbii române”*** sau DEX online) explicațiile date pentru următoarele cuvinte: pașă, a burduși, gâgâlice.

3. Formează cuvinte noi!
Exemplu: nuci – nucii.
Cuvinte: șoricei, școli, feciori, bătăuși, elevi, colegi.

4. Găsește cuvinte înrudite: gând, drum, copil.
Exemplu: pământ, pământesc, împământenit, pământean, pământos.

5. Transcrie versurile care au la sfârșit semnul întrebării.

6. Realizează portretul lui Păcălici cu sprijinul întrebărilor din ***„Explozia Stelară”***.

7. Memorează trei strofe care-ți plac.

Ne imaginăm

Imaginează-ți că ești Păcălici! Cum l-ai convinge pe Tândăleț să-și ceară iertare pentru faptele sale urâte?

Colaborăm

Activitate în perechi
„Jurnalul dublu”

Explicați în coloana din dreapta versurile selectate din textul studiat. Scrieți folosind culori diferite, în funcție de impresiile, sentimentele, trăirile pe care le aveți:

VERSURI DIN POEZIE	EXPLICAȚII
„…. Păcălici pe drum pășește fudulindu-se grozav.”	
„…. și râzând acum se plimbă ca un pașă de-ngâmfat.”	
„…. cereți de la toți iertare, că altminteri e prăpăd!”	
„…. — Nu-ți ceri, Tândăleț, iertare? Bine…. Atunci eu te vrăjesc.”	

Intonarea propoziției. Linia de dialog (—). Două puncte (:)

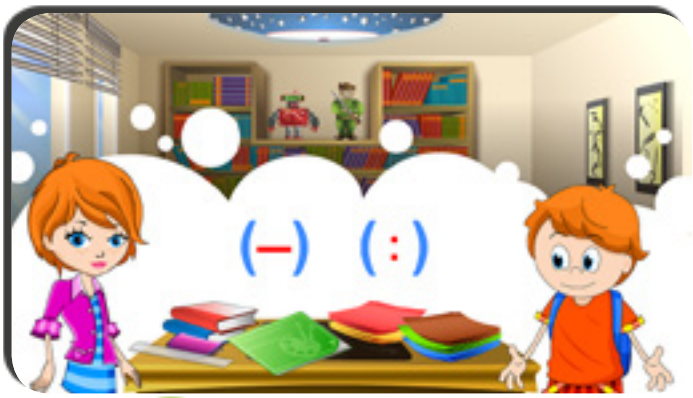

Descoperim

Observă, în poezia ***„Păcălici la școală”***, scrierea următoarelor semne de punctuație: linia de dialog și două puncte.

- Care sunt personajele între care se poartă discuția?
- Ce semn de punctuație apare **înaintea** replicii lui Păcălici?
- Ce semn apare **la începutul** vorbirii fiecărui personaj?

Reținem

Dialogul reprezintă convorbirea între două sau mai multe persoane.

Linia de dialog (—) este semnul de punctuație care marchează începutul unui dialog. Ea se scrie cu alineat.

Scriem semnul de punctuație **două puncte (:)** în următoarele două situații:

- când urmează cuvintele unui participant la convorbire;
- înaintea unei enumerări.

Lucrăm

1. Transcrie propozițiile, completând semnele de punctuație corespunzătoare:

La ce oră va începe spectacolul de teatru
Spectacolul va începe la ora 17:00

Bine ai venit, nepoate
Mă bucur că te văd, bunicule

Ce fructe se culeg toamna
Toamna se culeg următoarele fructe mere, pere, gutui și struguri

2. Folosește următoarele enumerări pentru a alcătui propoziții cu semnul **două puncte (:)**:

a) bicicleta, motocicleta, trenul și avionul;
b) cocori, rândunele, berze;
c) cărți de lectură, cărți de colorat, culegeri și manuale.

3. Citește, în pereche cu un coleg, dialogul următor. Transcrie-l apoi în caiet.

— Soare, spune-mi dacă știi,
Luna-n cer are copii?
— Are, are băiețele,
Copilașii ei sunt stele.

— Lună, spune-mi dacă știi,
Soarele are copii?
— Are, are, cum să nu,
Un copil de-al lui ești tu.

— Vântule, spune-mi de știi,
Cerul larg are copii?
— Are, îmi răspunde Vântul,
Fiul lui este Pământul.

(***„Dialog”*** de Emilia Plugaru)

Fetița care l-a luat pe „NU” în brațe

după Octav Pancu-Iași

- Cuvintele pentru povești le scot din călimară. Odată îl căutam pe ***„Nu”***, dar nu-l găseam.

  - L-a luat o fetiță în brațe și nu-i mai dă drumul, spuseră în cor cuvintele: Politețe, Hărnicie, Prietenie. De atunci, nu mai vrea s-o ajute pe mamă să aranjeze masa, pe bunică când vine de la piață, pe colega sa când nu știe să rezolve vreo problemă.
- Plecarăm spre casa fetiței. O găsirăm dormind. ***„Nu”***, din brațe, era treaz:

  - ***„Nu”***, vino înapoi!

  - Nu mă întorc! Nicăieri n-am dus-o mai bine ca aici! Nu!
- Veni ora prânzului. Imediat Hărnicia așternu masa. Politețea luă sacoșa grea din brațele bunicii. Prietenia rezolvă problema cu care venise colega fetiței.
- Fetița fu răsplătită de mamă cu un cotor de varză, bunica îi dărui un măr, iar colega o nucă. Când întinse mâinile să primească darurile, îl scăpă pe ***„Nu”***. Eu îl apucai și plecai grăbit.
- Ajuns acasă, l-am aruncat în călimară. Am rugat cuvântul ***„Paznic”*** să-l păzească ca să nu-l mai ia nici un copil în brațe.

Spune-ți părerea

Ce mesaj a vrut să transmită autorul prin faptul că și-a numit povestirea ***„Fetița care l-a luat pe NU în brațe”***?

Portofoliu

Scrie pe o fișă proverbe despre hărnicie, politețe și prietenie.

Citim mai mult

Octav Pancu-Iași (14 aprilie 1929, Iași - 17 aprilie 1975)

Scriitorul s-a născut cu numele Octav Pancu. El va adăuga numelui său pe acela al orașului în care a copilărit. A scris multă literatură pentru copii, piese pentru teatru și film.

Ce mai citim:

„Iedul cu trei capre”, ***„Mai e un loc pe genunchi”***, ***„Făt-Frumos când era mic”***.

Întrebări

- De unde scotea scriitorul cuvintele care îi trebuiau pentru povești?
- Ce cuvânt nu găsea?
- Unde se afla cuvântul ***„Nu”***?
- Ce făcea fetița de când îl luase în brațe pe ***„Nu”***?
- Cine l-a ajutat pe scriitor să prindă cuvântul ***„Nu”***? Cum?
- Ce a făcut scriitorul cu acest cuvânt?
- Pe cine a rugat autorul să-l păzească pe ***„Nu”***? De ce?

Scrie doar răspunsurile pe caiet. Cu ajutorul lor, povestește oral textul.

Lucrăm

1. Citește enunțurile care au la sfârșit semnul exclamării. Care dintre ele reprezintă o poruncă?

2. Citește enunțul în care este prezentat comportamentul fetiței de când îl ținea pe ***„Nu”*** în brațe.

3. Numără și scrie câte fragmente și câte alineate conține textul.

4. Ordonează următoarele enunțuri, conform momentelor întâmplării.
- Fetița scapă din brațe cuvântul ***„Nu”***.
- Cuvântul ***„Nu”*** se afla la o fetiță în brațe.
- Cuvintele Prietenie, Politețe, Hărnicie și scriitorul se duc acasă la fetiță.
- Scriitorul închide cuvântul ***„Nu”*** în călimară.

5. Identifică personajele textului. Găsește pentru fiecare câte o însușire. Prezintă-le în fața clasei.

6. Scrie, după dictare, ultimul fragment.
- Schimbă caietul cu cel al colegului.
- Apreciază aspectul și corectitudinea scrisului.

7. Transcrie următoarele enunțuri și stabilește ce personaj le-a rostit:

a) —Nu mă întorc! Nicăieri n-am dus-o mai bine ca aici! Nu! (….)

b) — L-a luat o fetiță în brațe și nu-i mai dă drumul! (….)

c) — Odată îl căutam pe ***„Nu”***

Colaborăm

Vă împărțiți în șase grupe: grupa pălăriilor albastre, albe, roșii, negre, verzi și galbene. Rezolvați împreună, în cadrul grupei, sarcina de lucru.

1. Pălăriile albastre (moderatorii):

Sunteți responsabili de modul în care se desfășoară activitățile celorlalte grupe: dați cuvântul membrilor grupelor pentru a-și prezenta rezolvarea sarcinilor de lucru; faceți aprecieri și observații; adresați întrebări suplimentare; cereți părerea celorlalte grupe.

2. Pălăriile albe (povestitorii):
Povestiți, în lanț, conținutul textului.

3. Pălăriile roșii (psihologii):

A fost bună metoda de a păcăli fetița pentru a-i da drumul lui ***„Nu”*** din brațe? Voi ați fi încercat altă metodă? Care?

4. Pălăriile negre (criticii):
Cum apreciați comportamentul fetiței față de mamă, bunică, colega sa? De ce?

5. Pălăriile verzi (gânditorii):

Cum considerați că ar fi trebuit să procedeze mama, bunica și colega ca fetița să nu ajungă la un astfel de comportament?

6. Pălăriile galbene (creatorii):

Ce credeți că s-a întâmplat cu ***„Nu”*** după ce a fost închis în călimară? A încercat să scape? Cum?

Ne jucăm

1. Unește personajul cu acțiunea sa. Scrie propozițiile formate pe caiet.

Prietenia	**a deschis ușa și a luat sacoșa grea din brațele bunicii.**
Hărnicia	**a rezolvat problema cu care venise colega fetiței.**
Politețea	**a așternut imediat masa.**

2. Completează ***„Harta textului”***:

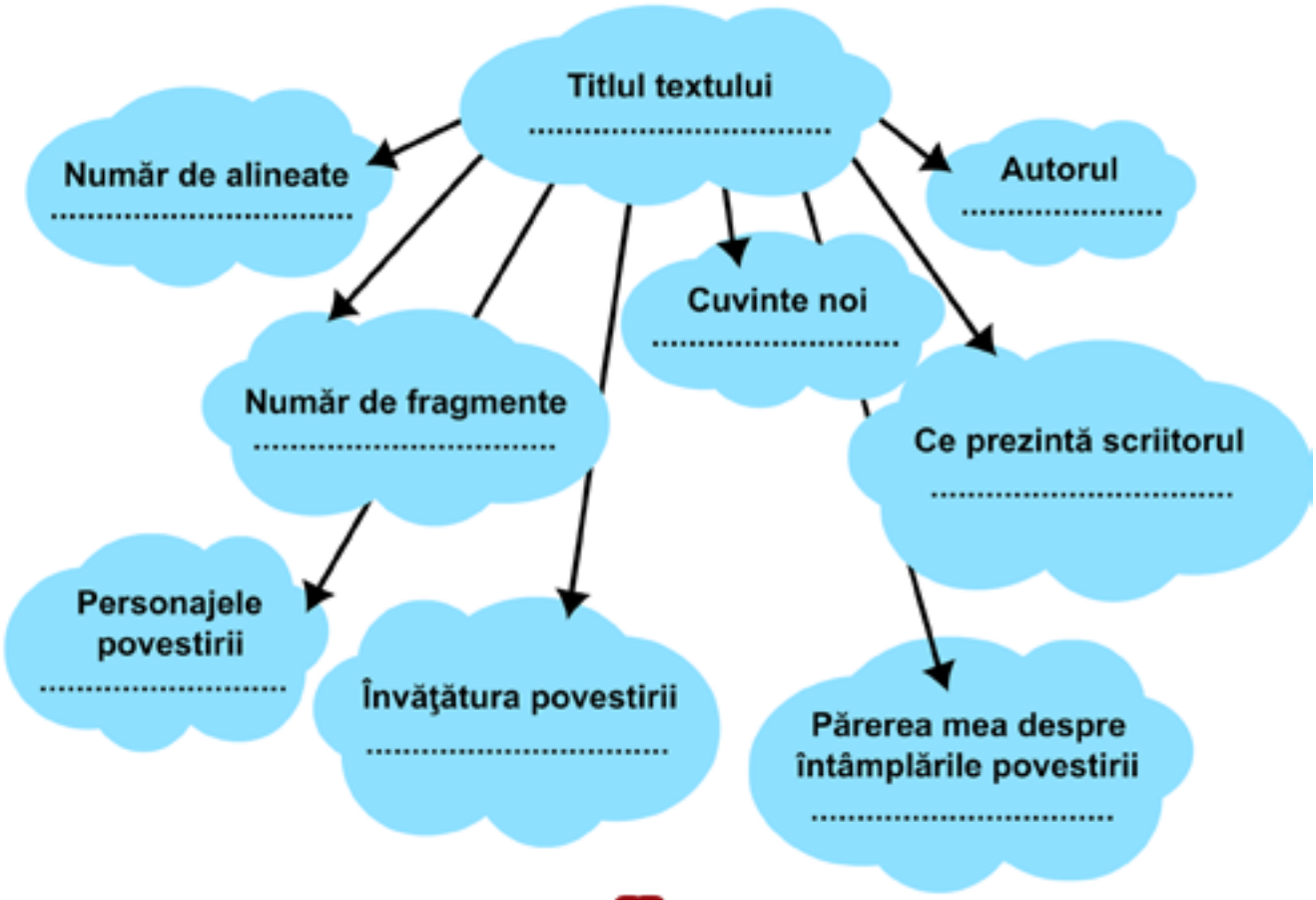

Intonarea propoziției. Semnul exclamării (!)

Descoperim

- Care sunt personajele care participă la discuție în textul ***„Fetița care l-a luat pe Nu în brațe”***?
- Citește propozițiile din text care se termină cu semnul exclamării. Ce exprimă ele?
- Citiți, pe roluri, textul.

Reținem

La sfârșitul enunțurilor care exprimă o exclamare se scrie semnul exclamării (!).

Exemple de exclamări:

- mirare: Cât de mare ai crescut, nepoate!
- bucurie: Ce bine că a venit vacanța!
- îndemn: Spălați-vă pe dinți după fiecare masă!
- poruncă: Adu jucăria, Grivei!
- urare: La mulți ani, Mara!
- strigare: Hei, Ionele!
- rugăminte: Te rog, împrumută-mi și mie cartea de povești!
- salut: Bună ziua, doamna învățătoare!

Lucrăm

1. Alcătuiește câte o propoziție pentru fiecare tip de exclamare de la rubrica ***„Reținem”***.

2. Completează propoziția respectând semnul de punctuație pus la sfârșit:

Ce ….! Hai ….!
Traversează ….! Bună ….!

3. Scrie ce exprimă fiecare propoziție:

La revedere!	rugăminte
Grivei, adu osul!	mirare
Adu–mi, te rog, puțin ceai!	strigare
La mulți ani!	îndemn
Ce tablou frumos!	salut
Să fii cuminte, Lizuca!	poruncă
Consumați în fiecare zi fructe și legume!	sfat
Hei, copile!	urare

4. Scrie câte o propoziție cu semnul exclamării pe care ai putea-o rosti:

a) la o competiție sportivă;
b) la aniversarea unui prieten;
c) la întoarcerea dintr-o excursie;
d) la intrarea unui profesor în sala de clasă.

5. Transformă propozițiile următoare în întrebări, apoi în exclamări:

a) Tu ai o jucărie frumoasă.
b) Mâine plecăm la munte.
c) Nu ai scris tema pentru mâine.

Intonarea propoziției. Virgula (,)

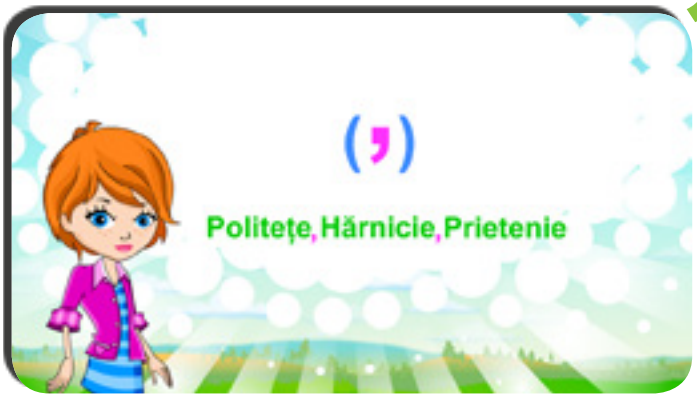

Descoperim

Observă scrierea cu virgulă în textul ***„Fetița care l-a luat pe NU în brațe”***.

- Care sunt personajele care participă la dialog în textul observat?
- Ce semn de punctuație s-a pus după cuvântul care exprimă o strigare?
- Ce semn de punctuație s-a scris între cuvintele enumerării?

Reținem

Virgula (,) este semnul de punctuație care:

- separă cuvântul care exprimă o strigare de restul propoziției;
- se scrie între cuvintele unei enumerări.

Lucrăm

1. Transcrie propoziția: Fetițo, cât de bine este la tine în brațe!

Retranscrie propoziția astfel:

a) cuvântul ***„fetițo”*** să fie ultimul în propoziție;

b) cuvântul ***„fetițo”*** să fie în interiorul propoziției.

Separă acest cuvânt, cu ajutorul virgulei, de restul propoziției.

2. Așază virgulele acolo unde este cazul:

În vizită vor merge: Ana Dana Ionel și Andrei.

În excursie am văzut: brazi molizi stejari și fagi.

— Camelia de ce ai întârziat la școală?

— Mănâncă frumos Alina!

— Spune Ștefan cu cine ai fost în tabără?

3. Înlocuiește cu virgulă cuvântul ***„și”*** acolo unde este folosit greșit.

Elena **și** Corina **și** Marcela **și** Georgeta culeg ciuperci.

Bunica a cumpărat din piață: mere **și** pere **și** prune **și** nuci.

4. Scrie câte două propoziții în care să folosești virgula:

a) între cuvintele unei enumerări;

b) pentru a separa de restul propoziției cuvântul care exprimă o strigare.

Recapitulare

1. Unește personajul cu replica sa:

- Nicăieri n-am dus-o mai bine ca aici!	Păcălici
- Ce spui tu, mă gâgâlice?	mama fetiței
- Trage piciorul de sub tine!	Buratino
- Ea să-mi dea mie creștere aleasă?	Tândăleț
- Bine... Atunci eu te vrăjesc.	Fetița cu părul azuriu
- Pune masa!	cuvântul ***„Nu”***

2. Alege semnul de punctuație corespunzător enunțului:

.	?	:	!	,	-

a) Propoziția care comunică o informație are la sfârșit ....
b) La sfârșitul propoziției prin care se întreabă ceva se pune ....
c) Propoziția care comunică o urare are la sfârșit ....
d) La începutul unui dialog se scrie ....
e) Înaintea unei enumerări se pun ....
f) Cuvântul care exprimă o strigare este separat de restul propoziției prin ....

3. Scrie câte o propoziție cu următoarele semne de punctuație:
a) punct
b) semnul exclamării
c) semnul întrebării
d) două puncte

Evaluare

1. Citește textul:

Bumbu

după Radu Ciobanu

Picu era un băiat cuminte, respectuos și ordonat. Într-o zi, pe când se plimba cu mașinuța sa, o văzu pe rândunica Cip urmărită de vulpoiul Franț. Picu claxonă cu putere. Vulpoiul se sperie și fugi.

Băiețelul se apropie de pasăre.

- Ce s-a întâmplat cu tine, Cip?

- Nu mai pot zbura. Bumbu m-a lovit cu prașia.

- Te rog, draga mea Cip, urcă-te în mașină! Te voi duce la cuibul tău.

Scrie:
a) titlul textului;
b) numele autorului;
c) personajele textului.

Rezolvă corect și complet: S - o cerință; B - două cerințe; FB - trei cerințe.

2. Răspunde la întrebări:
a) Ce a văzut Picu într-o zi?
b) Cum a salvat-o Picu pe rândunică?
c) Cine a rănit-o pe rândunică?

Formulează corect: S -un răspuns; B - două răspunsuri; FB - trei răspunsuri.

3. Transcrie:
a) un enunț care are la sfârșit semnul întrebării;
b) un enunț care exprimă un îndemn;
c) un enunț în care virgula separă cuvântul care exprimă o strigare de restul propoziției.

Transcrie corect: S - un enunț; B - două enunțuri; FB - trei enunțuri.

„Cea dintâi ninsoare”
după Edmondo de Amicis

„Crăiasa iarnă”
de Nina Cassian

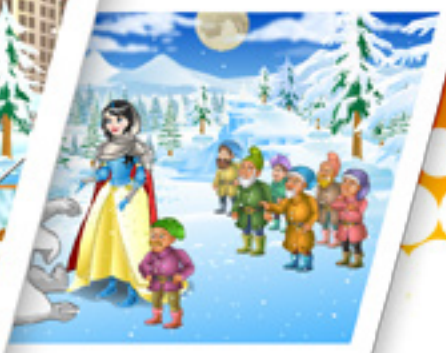

„Poveste de iarnă”
după Silvia Kerim

Competențe specifice:

- Identificarea semnificației unui mesaj oral din texte accesibile variate (C.1.1)
- Identificarea unor informații variate dintr-un text audiat (C.1.2)
- Identificarea sunetelor și silabelor în cuvinte și a cuvintelor în enunțuri rostite cu claritate (C.1.3)
- Transmiterea unor informații printr-o suită de enunțuri înlănțuite logic (C.2.2)
- Participarea cu interes la dialoguri, în diferite contexte de comunicare (C.2.3)
- Citirea unor mesaje scrise, întâlnite în mediul cunoscut (C.3.1)
- Identificarea mesajului unui text în care se relatează întâmplări, fenomene din universul cunoscut (C.3.2)
- Scrierea unor mesaje, în diverse contexte de comunicare (C.4.1)
- Redactarea unor mesaje simple, cu respectarea convențiilor de bază (C.4.2)

Conținuturi:

Vocabular. Cuvântul:

- Introducerea cuvintelor noi în vocabularul propriu
- Cuvinte cu sens asemănător
- Cuvinte cu sens opus
- Cuvinte care au aceeași formă și înțeles diferit

Cea dintâi ninsoare

după Edmondo de Amicis

- A sosit vesela prietenă a copiilor, a sosit zăpada! A început să cadă deasă, în fulgi mari și albi, ca florile de cireș.
- Ce veseli eram dimineața la școală, când o vedeam cum se lipea de geamuri și se aduna pe **pervazurile** ferestrelor!
- Ne gândeam ce de bulgări o să facem și cum o să ne batem cu ei. Cum ne vom da pe gheață și ce dulce o să ni se pară, după aceea, căldura de acasă!
- La ieșirea din școală, toți **am dat năvală** pe **uliță**, strigând, băgându-ne unde era zăpada mai mare, făcând bulgări și azvârlind cu ei. Ghiozdanele noastre se albiseră într-o clipă.
- **Calabrezul,** fiindcă nu mai văzuse zăpadă niciodată, făcuse un bulgăre și mușcă din el ca dintr-o piersică iar Crossi își umpluse ghiozdanul cu zăpadă.
- Profesorii și polițistul strigau: Acasă! Acasă! și înghițeau fulgii care le **încărunțeau** mustățile și barba. Cu toate acestea se înveseleau și ei de bucuria gălăgioasă a copiilor la vederea iernii.

(fragment din volumul ***„Cuore, inimă de copil”*** de Edmondo de Amicis)

Vocabular

Află care este semnificația cuvintelor. Alcătuiește câte o propoziție cu fiecare cuvânt explicat:

pervaz = cadru, ramă, care acoperă locul de unire al peretelui cu tocul ferestrei sau al ușii;

a da năvală = a se îngrămădi (cu grabă) undeva; înghesuială;

uliță = drum îngust care străbate un sat, mărginit de o parte și de alta de case; stradă;

calabrez = locuitor din regiunea Calabria, Italia;

a încărunți = a începe să albească; a deveni cărunt.

Spune-ți părerea

Ce alt titlu potrivit ai alege pentru acest text?

Întrebări

a) Care este prietena veselă a copiilor?
b) Cu ce sunt asemănați fulgii de zăpadă?
c) La ce se gândeau elevii?
d) Cum își manifestau copiii bucuria?
e) De ce râdeau profesorii și polițistul?

Citim mai mult

Edmondo De Amicis (21 octombrie 1846 - 11 martie 1908) a fost un scriitor, jurnalist și pedagog italian.

Vei afla mai multe întâmplări interesante din: ***„Romanul unui învățător”***, ***„Prietenii”*** sau ***„Căruța tuturor”***.

Citește și ascultă în manualul digital un fragment mai lung din volumul ***„Cuore, inimă de copil”*** de Edmondo de Amicis.

Lucrăm

1. Citește enunțurile care au la sfârșit semnul exclamării.

2. Citește fragmentul în care este prezentată sosirea zăpezii.

3. Identifică:
a) titlul și autorul textului.
b) câte fragmente și câte alineate conține textul.

4. Enumeră personajele textului.

5. Găsește în text însușiri pentru următoarele cuvinte: prietenă, fulgi, bucurie, zăpadă, căldură.

6. Găsește comparații:
(exemplu: fulgi albi ca florile de cireș)
a) bulgări rotunzi ca ….
b) zăpadă pufoasă ca ….
c) ninsoare deasă ca ….

Ne jucăm

„Cartonașul năzdrăvan”

Conducătorul jocului prezintă colegilor un cartonaș care va circula pe la fiecare sub formă de ștafetă. La o bătaie din palme cartonașul se oprește la cel care îl are în mână. El trebuie să spună un enunț, o ghicitoare sau un proverb despre anotimpul iarna.

Ne imaginăm

Realizează un colaj sau un desen în care să redai anotimpul iarna.

Colaborăm

1. Activitate în perechi:

Conform tabelului, realizați planul de idei sub formă de întrebări. Transformați ideile exprimate sub formă de întrebări, în idei sub formă de propoziții.

Întrebare	Propoziție
….	….
….	….
….	….
….	….

2. Activitate în echipe:

Împărțiți clasa în 4 grupe. Fiecare grupă va completa steluța sa cu întrebări referitoare la text:

Ne jucăm

Alcătuiește un text, din 5-7 enunțuri, pe baza imaginii de mai sus.

Inventăm un cvintet

Transformă-te în poet! Compune un cvintet, completând corespunzător:

Explicație	Vers
Primul vers este numele anotimpului prezentat în text.	….
Al doilea vers arată două însușiri ale anotimpului iarna..	….
Al treilea vers arată trei acțiuni ale anotimpului iarna.	….
Al patrulea vers cuprinde patru cuvinte care formează o propoziție despre iarnă.	….
Răspunde la următoarea întrebare printr-un cuvânt: Ce aduce copiilor anotimpul iarna?	….

Dacă ai respectat cerințele, ai reușit să creezi o poezie din 5 versuri numită cvintet.

Felicitări!

Colinde și zicători

Domn, Domn să-nălțăm

Am plecat să colindăm
Domn, Domn să-nălțăm
Când boierii nu-s acasă
Domn, Domn să-nălțăm.

C-au plecat la vânătoare
Domn, Domn să-nălțăm
Să vâneze căprioare
Domn, Domn să-nălțăm.

Căprioare n-au vânat
Domn, Domn să-nălțăm
Și-au vânat un iepuraș
Domn, Domn să-nălțăm.

Să facă din pielea lui
Domn, Domn să-nălțăm
Veșmânt frumos Domnului
Domn, Domn să-nălțăm.

Rămâi, gazdă, sănătoasă

Rămâi, gazdă, sănătoasă
Să plătești colinda noastră
Cu-n colac de grâu curat
De la Dumnezau lăsat
Nici mai mare nici mai mic
Cât e roata de la plug.

Rămâi, gazdă, sănătoasă
Peste-un an și mai voioasă,
Să ne dai cinstea frumoasă!
Și vreo două mere coapte,
Că să ai gazdă de toate!
Și-ntru mulți ani viitori
Și la anu' mai mult spor!

Au sosit colindători

Ne-au sosit colindători,
Florile dalbe,
Noaptea pe la cântători.
Florile dalbe.

Și ne zic mereu, mereu,
Florile dalbe,
Și-L aduc pe Dumnezeu.
Florile dalbe.

Dumnezeu adevărat,
Florile dalbe,
Soare-n raze luminat.
Florile dalbe.

Ne-au sosit colindători,
Florile dalbe,
Noaptea pe la cântători.
Florile dalbe.

Cuvântul

zăpadă căciulă
bulgăre iarnă

Reținem

Propozițiile sunt alcătuite din **cuvinte**.

Cuvintele sunt grupuri de sunete și litere, care au un înțeles.

Totalitatea cuvintelor formează **vocabularul** unei limbi.

Pentru a putea fi găsite mai ușor în dicționar, cuvintele sunt așezate în **ordine alfabetică**.

Nu uita

Cuvintele ne ajută să comunicăm.

Din cuvinte alcătuim propoziții care transmit mesajul pe care dorim să-l comunicăm.

Lucrăm

1. Scrie câte șase cuvinte care se scriu cu literă inițială mare și șase cuvinte care se scriu cu literă inițială mică.

2. Notează, într-un tabel, câte cinci cuvinte care să denumească: **plante, animale, obiecte de îmbrăcăminte, fenomene ale naturii.**

3. Scrie cuvinte care încep cu litera ***„a”*** și denumesc: un fruct, un animal, un mijloc de transport, o culoare, o meserie.

4. Completează cuvintele următoare, folosind grupurile de litere **ci, ce, ge, gi, chi, che, ghe, ghi**:

….reșe	**….tuțe**
….mare	**….rafă**
….m	**pa….t**
pere….	**ure….**

5. Transformă cuvintele după exemplele date:

a) ***exemplu: copilă → copiliță;***
rochie, ghete, fată, cheie, baie;

b) ***exemplu: mătură → măturoi;***
rață, vulpe, piatră, casă, băiat.

6. Alcătuiește propoziții formate din două, trei, patru, cinci cuvinte.

7. Găsește proverbele și transcrie-le pe caiet:

- de, se, cunoaște, bună, dimineață, Ziua.
- mâine, pe, Nu, lăsa, face, azi, ce, poți.

8. Separă cuvintele din propozițiile următoare. Rescrie propozițiile corect.

Iarnaaîmpodobitgeamurilecuflorideghează.
Fulgiideneadansezăprinvăzduh.
Copiiicolindăcubucuriedincasăîncasă.

Cuvinte cu înțeles asemănător

Descoperim

- Ce spune primul copil?
- Dar al doilea?
- Ce părere ai despre cuvintele **zăpadă** și **nea**?
- Dar despre **se așterne** și **se întinde**?

Reținem

Perechile de cuvinte ***„zăpadă - nea”*** și ***„se așterne - se întinde”*** sunt cuvinte cu sens asemănător.

Ele ne ajută la:

- îmbogățirea și înfrumusețarea exprimării;
- evitarea repetării supărătoare a aceluiași cuvânt într-un text.

Lucrăm

1. Găsește perechile de cuvinte cu sens asemănător: **plăcere, prima, se îmbrânceau, fericiți, uliță, zăpadă, bucuroși, stradă, încântare, se împingeau, întâia, omăt.**

2. Scrie cuvinte cu sens asemănător pentru: **oaspeți, cadou, nămeți, se uită, zăpadă, zice, steag, intră, pădure, curajos.**

3. Taie cuvântul care nu se potrivește!

a) firav, drăguț, plăpând, gingaș;
b) zăpadă, deal, nea, omăt;
c) uimit, mâhnit, necăjit, supărat;
d) copac, plantă, pom, arbore;
e) curajos, viteaz, îndrăzneț, încrezut;
f) harnic, silitor, ordonat, muncitor.

4. Înlocuiește expresiile subliniate folosind cuvintele cu înțeles asemănător de mai jos.

Cuvinte: a fugit, a adormit, lenevea, pretutindeni, certat.

Exemplu: Elena a băgat de seamă că plouă. Elena a văzut că plouă.

a) Sătenii nu-l plăceau pe acest om pentru că mereu <u>tăia frunza la câini</u>.
b) Pe dealuri și munți era zăpadă <u>cât vezi cu ochii</u>.
c) Când a văzut pericolul, iepurele <u>și-a luat picioarele la spinare</u>.
d) Baba și fata sa s-au <u>luat la harță</u> pentru mărgica adusă de găină.
e) Fiind foarte obosit, <u>l-a furat somnul</u>.

Crăiasa iarnă

de Nina Cassian

În ușoare valuri albe de crăiasă
Cu cercei de țurțuri și pantofi de-argint.
A-mbrăcat orașu-n sticlă și mătasă
Și-adus pe sănii fericitul **cânt**.

A **gătit** copacii ca de sărbătoare
Caselor scufițe albe le-a croit.
Sună zurgălăii veseli sub ninsoare
Gardurile toate le-a încărunțit.

A clădit în ghețuri peste râu o punte
Amuțind al apei cristalin șuvoi.
Iar în bradul **falnic** c-o steluță-n frunte,
A adus voioasă luminosul cânt.

Vocabular

Află care este semnificația cuvintelor. Alcătuiește câte o propoziție cu fiecare cuvânt explicat:
cânt = cântec;
a găti = a împodobi;
a clădi = a construi, a zidi;
falnic = semeț, mândru, măreț.

Citim mai mult

Nina Cassian (Renee Anie Cassian) fost o poetă și traducătoare românca.

A scris multe poezii pentru copii, dintre care, ar trebui să citești:
– ***„Nică fără frică”***, basm în versuri;
– ***„Chipuri hazlii pentru copii”***;
– ***„Curcubeu”***, versuri pentru copii.

Citește și ascultă în manualul digital un fragment din poezia ***„În țara lui mură-n gură”***, scrisă de autoarea Nina Cassian.

Lucrăm

1. Scrie titlul și autorul poeziei.

2. Scrie numărul strofelor și al versurilor din fiecare strofă.

3. Spune ce prezintă poeta în poezie.

4. Explică cu ajutorul ***„Dicționarul explicativ al limbii române”*** sau DEX online, cuvintele: mătasă, șuvoi, încărunțit.

5. Alege cuvintele care rimează (cuvinte, din aceeași strofă, care au aceleași sunete sau litere în silabele finale).
Exemplu: crăiasă - mătasă.

6. Scrie patru expresii deosebite din text.

7. Completează pe o fișă ***„ciorchinele”***, folosind cuvinte ce au legătură cu anotimpul iarna.

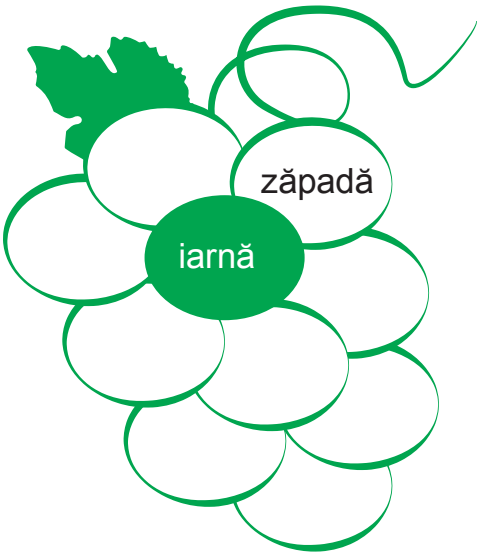

8. Memorează poezia.

Portofoliu

Realizează o fișă cu expresii deosebite, ghicitori și proverbe despre anotimpul iarna.

Spune-ți părerea

Îți place anotimpul iarna?

Alege și explică doar una din cele două situații.

Da, pentru că….

Nu, pentru că….

Colaborăm

1. Activitate în perechi: „Jurnalul dublu”

Selectează, împreună cu vecinul tău de bancă, versurile din poezie corespunzătoare explicațiilor date:

VERSURI DIN POEZIE	EXPLICAŢII
	Tot orașul este acoperit de gheață.
	Pomii au fost împodobiți ca pentru o sărbătoare.
	Casele și gardurile sunt acoperite de zăpadă.
	Apa a înghețat formând un pod.
	Se aud colindele.

2. Activitate în grup: „Pălăriile gânditoare”

Grupa pălăriilor albe (Informează)	Redați, în patru enunțuri, despre ce este vorba în poezie.
Grupa pălăriilor roșii (Spune ce simte)	Scrieți câte un cuvânt, pentru fiecare strofă, care să exprime ce simțiți când citiți acea strofă.
Grupa pălăriilor negre (Surprinde aspectele negative)	Identificați patru efecte negative pe care le poate avea iarna asupra oamenilor și naturii.
Grupa pălăriilor galbene (Surprinde aspectele pozitive)	Explicați, în patru enunțuri, de ce iarna este benefică pentru oameni și natură.
Grupa pălăriilor albastre (Identifică acțiunile corecte)	Menționați patru acțiuni pentru ocrotirea viețuitoarelor în timpul iernii.
Grupa pălăriilor verzi (Creează idei noi)	Imaginați-vă că anotimpul iarna nu ar exista. Explicați, în patru enunțuri, ce urmări ar avea acest fapt.

Cuvinte cu înțeles opus

Descoperim

- Privește cu atenție imaginea.
- Ce anotimp este prezentat în imagine?
- Cum este băiatul în comparație cu fata?
- Cum sunt îmbrăcați cei doi copii?
- Cum este fața fetiței?
- Cum este fața băiatului?

Reținem

Perechile de cuvinte **înalt-scund, gros-subțire, vesel-trist** sunt cuvinte cu înțeles opus.

Lucrăm

1. Găsește perechile de cuvinte cu înțeles opus: **înalt, vesel, mult, înainte, vine, a răsări, primul, scund, trist, puțin, a apune, înapoi, ultimul, pleacă.**

2. Citește proverbele și alege din fiecare cuvintele cu înțeles opus:

- Cine se dă cu capul de pragul de sus, îl vede și pe cel de jos.
- Buturuga mică răstoarnă carul mare.
- Omul fără prieteni e ca stânga fără dreapta.
- Adevărul și minciuna sunt dușmani neînduplecați.
- Strânge bani albi pentru zile negre.
- Bogatul greșește și săracul cere iertare.
- Omul înțelept își face vara sanie și iarna car.

3. Găsește însușiri cu înțeles opus pentru cele date: **mic, bătrân, bun, cunoscută, vesel, ușor, frumos, întunecată, viteaz, corect, gros.**

4. Formează cuvinte noi, cu sens opus, pornind de la cuvintele: drept, învins, sănătos, încredere, cinstit, întrecut, înduplecat.
(Exemplu: îndoielnic - neîndoielnic)

5. Transcrie textul, punând cuvinte cu înțeles opus în locul celor subliniate.

A sosit vara. Vremea se încălzește. Plouă mai rar. Zilele sunt mai lungi iar nopțile mai scurte. Începe vacanța.

6. Alcătuiește un scurt text folosind următoarele perechi de cuvinte:
mici - mari, apropiere - depărtare, puține - multe, înăuntru - afară.

Poveste de iarnă

după Silvia Kerim

Era cea mai frumoasă iarnă din câte fuseseră! Zăpada acoperise munții strălucind până departe, luminând cerul întunecat.

Albă ca Zăpada plecase în lume, lăsându-și povestea în urmă. Firește, luase piticii cu ea. Se hotărâse să călătorească, să cunoască și alte ființe, alte povești și mai ales alte planete. Se plictisise de Pământ.

Într-o dimineață geroasă îl întâlni pe Fram. Ursul polar era voios. Viscolul îi amintea de tinerețe și de țara ghețurilor.

— Ce faci, Albă ca Zăpada, încotro?

— Ce să fac? Am plecat la drum.

— La drum, la drum, noi am pornit acum, cântară piticii.

— Cu vremea, n-ați nimerit-o, mormăi îngrijorat Fram. Alba, ai tu cojocel, cizmulițe și fular de lână, dar o să îngheți, ascultă-mă pe mine! Nu știu ce ți-a venit să ieși din poveste și s-o pornești prin lume, mai zise ursul dând din capul lui alb, mare cât un coș de rufe.

— Mă mir că te miri, zise supărată Alba. Tu, care ești cel mai mare umblăreț din lume!

Întrebări

a) Când și unde se petrece întâmplarea?
b) Unde a plecat Albă ca Zăpada?
c) De cine era ea însoțită?
d) Cu ce era îmbrăcată?
e) Cu cine s-a întâlnit Albă ca Zăpada?
f) De ce îi plăcea lui Fram viscolul?
g) De ce era uimit Fram?
h) Cum îl considera Alba pe Fram?

Portofoliu

Realizează povestirea textului cu ajutorul a 5-6 benzi desenate.

Lucrăm

1. Găsește în text și apoi scrie în caiet un enunț care exprimă:
- o constatare;
- o întrebare;
- o exclamare.

2. Explică înțelesul expresiei: ***„a porni prin lume”***.

3. Scrie motivele pentru care Albă ca Zăpada plecase la drum.

4. Ordonează ideile potrivit întâmplărilor din text. Transcrie-le!

a) Fram e uimit că Alba a pornit la drum pe un asemenea viscol.

b) Albă ca Zăpada împreună cu piticii pleacă în lume.

c) Albă ca Zăpada nu înțelege uimirea ursului polar.

d) Era cea mai frumoasă iarnă.

e) Albă ca Zăpada se întâlnește cu Fram, ursul polar.

5. Găsește în text, însușiri pentru cuvintele: **iarnă, cer, dimineață, urs, cap**.

6. Găsește în text, cuvinte cu sens opus față de acestea: **luminos, urâtă, bătrânețe, întunecând, mic, aproape, fericită, negru.**

7. Găsește în text, cuvinte cu înțeles asemănător față de următoarele: **basma, basm, omăt, vesel, făpturi, cale, mâhnită, plimbăreț**.

Ne jucăm

„Inventatorii de cuvinte”

Inversează ordinea literelor pentru a forma cuvinte noi: car, luna, lac, pom, dor, rai, rama, gard.

Citim mai mult

Silvia Kerim

S-a născut la București, în anul 1923.

Este autoarea pieselor muzicale pentru copii după povestirile: ***„Mary Poppins”***, ***„Frumoasa din pădurea adormită”***, ***„Micuța Dorothy”***, ***„Gulliver”***.

A scris numeroase cărți pentru copii, premiate toate: ***„Bunica Albă”***, ***„Poarta de sticlă”***, ***„Semnul de iarbă”***, ***„Povestiri despre prietenii mei”***, ***„O poveste cu nouă povești”***, ***„Puf”***.

Cuvinte care au aceeași formă și înțeles diferit

Reținem

Același cuvânt poate avea mai multe sensuri (înțelesuri).

Descoperim

– Bunicul scrie cu un toc vechi.
– Mamei i s-a rupt un toc de la pantof.
– Ușa de la casa mea are un toc rezistent.
– Bunica și-a cumpărat un toc nou de ochelari.
– Eu toc varza pe tocătorul de lemn.
– Toc! Toc! se aude ciocănitoarea în pădure.

- Citește propozițiile.
- Ce poți spune de cuvântul subliniat?
- Care sunt înțelesurile cuvântului ***„toc”***?

Lucrăm

1. Găsește cuvântul care se potrivește definițiilor:

....	• animal domestic folosit la tracțiune, • aparat pentru gimnastică la băieți;
....	• mijloc de transport pe apă, • obiect din bucătărie în care poți depozita alimente;
....	• condimentează mâncarea; • acțiune îndeplinită cu coarda de gimnastică;
....	• loc în care stă elevul la școală; • instituție la care se depun sau se împrumută bani.

2. Alcătuiește enunțuri în care cuvintele ***„nouă”*** și ***„ochi”*** să aibă câte două sensuri diferite.

3. Alcătuiește câte o propoziție pentru fiecare înțeles al cuvintelor: **broască, corn, poartă.**

Ne jucăm

1. Asociază fiecărei imagini denumirea potrivită dintre următoarele cuvinte: liliac, corn, bloc, capră.

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

2. Hai să reparăm poezia!
Alege cuvintele potrivite care lipsesc din versuri.
Atenție la rimă!

„Sfatul mamei”

de Florin Iordănescu

Mama mea m-a învățat

Ca să fiu mereu .... **bucuros** / **curat**

Serile și dimineața,

Îmi spăl mâinile și .... **fața** / **dinții**

Mi-a mai spus mama așa:

Înainte de-a .... **veni** / **pleca**

Te speli bine cu .... **săpun** / **periuța**

Sfatul mamei este bun.

Recapitulare

1. Observă și continuă, după modelul dat:

sac	sare	lamă	casă	bar
rac	…are	…amă	…asă	…ar
mac	…are	…amă	…asă	…ăr

2. Citește textul. Ce observi? Înlocuiește cuvintele îngroșate cu cele potrivite din paranteză. Cum ți se pare acum textul?

Maria ***privește*** pe geamul înghețat. Ea ***privește*** cum ninge cu fulgi mari și pufoși. Mai târziu, ***privește*** cum copiii se joacă prin zăpada așternută ca o plapumă groasă. ***Privește*** peste tot și nu-i vine a crede cât de alb este tot peisajul!

(observă, vede, urmărește, se uită)

3. Scrie cuvinte înrudite cu: **învăța, grădină, floare**.
(exemplu: foc, fochist, înfocat, focar, focos)

4. Completează poezia folosind cuvinte cu sens opus celor colorate:

-Vai, Gerilă, mor de **frig**.
Nici în râu nu mă mai scald.
-Ba eu, frate, mor de ….
-Vai, Setilă, nu mai beau,
Apă-i **multă**, balta-i plină.
-Ba eu zic că e ….
-Flămânzilă, nu mai pot!
Mare e cel polonic!
Ba eu zic că e prea ….
-Măi Ochilă, unde ești?
Ești **departe**? Peste ape?
-Ba. Îți sunt destul de ….

Evaluare

1. Citește textul:

Mama mamuților mahmuri

după Mircea Sântimbreanu

Ninge frumos afară. Fulgii își lipesc fața de geam, ispitindu-l pe Victoraș afară.

- Bei ceaiul, iei aspirina și stai sub plapumă! se aude vocea mamei.

- Hai, mamă, lasă-mă afară! Mi-a trecut.

- Auzi-l cum mormăie, parcă vorbește dintr-un burlan.

- Și eu când isprăvesc cu guturaiul?

- Când ți se desfundă nasul.

- Și când știu eu dacă mi s-a desfundat nasul?

- Când o să poți spune clar, fără să mormăi așa: „Mama mamuților mahmuri nu spune miau-miau-miau”.

2. Găsește, în text, cuvinte cu înțeles opus față de următoarele: **încep, mergi, dezlipesc, înăuntru, se înfundă, tace.**

Găsește: S - patru cuvinte; B - cinci cuvinte; FB - șase cuvinte.

3. Alcătuiește trei propoziții în care cuvântul **vas** să aibă înțelesuri diferite.

Alcătuiește corect: S - o propoziție; B - două propoziții; FB - trei propoziții.

4. Unește cuvintele cu înțeles asemănător:

termină	răceală	spune	glas
guturai	voce	vorbește	isprăvește

Unește corect: S - două perechi de cuvinte; B - trei perechi de cuvinte; FB - patru perechi de cuvinte.

Cărți la gura sobei!

Spre vacanță mă grăbesc,
Bradul să împodobesc,
Colinde să pregătesc,
Dar s-apuc să și citesc!

Edmondo De Amicis - *„Cuore, inimă de copil”*
Costin Bratu - *„Vrăjitoarea din vis”*
Nina Cassian - *„Povestea a doi pui de tigru numiți Ninigra și Aligru - și alte poezii”*
Emilia Căldăraru - *„Galaxia cu mure”*
Ruth Stiles Gannett - *„Dragonul tatălui meu”*
Alexandra Ioachim - *„Călătorie fără escală”*
Silvia Kerim - *„Bunica Alba”*
Octav Pancu-Iași - *„Iedul cu trei capre”*
Vasile Versavia - *„Jucăria mea cea dragă”*

Cuprins

Legenda manualului 4

UNITATEA 1 - ZILE DE TOAMNĂ
De ce are girafa gâtul lung 6
Alfabetul 7
Povestea cărții de povești 8
Din ce se compune cartea 10
Septembrie 12
Grupurile de litere **ce**, **ci**, **ge**, **gi** 14
Grupurile de litere **che**, **chi**, **ghe**, **ghi** 15
Recapitulare 16
Evaluare 16

UNITATEA 2 - DIN TAINELE ÎNVĂȚĂTURII
Melcul școlar 18
Cum am învățat să citesc 22
Comunicare orală 26
Lecție pe buturugă 28
Dialogul 32
Recapitulare 34
Evaluare 34

UNITATEA 3 - COMUNITATEA MEA
Bunici, părinți, copii 36
Orașul meu 40
Așezarea textului în pagina caietului 42
Recapitulare 44
Evaluare 44

UNITATEA 4 - DESPRE COMPORTAMENTE
Fetița cu părul azuriu 46
Intonarea propoziției. Punctul (.).
Semnul întrebării (?) 49
Păcălici la școală 50
Intonarea propoziției.
Linia de dialog (-). Două puncte (:) 53
Fetița care l-a luat pe „NU” în brațe 54
Intonarea propoziției.
Semnul exclamării (!) 58
Intonarea propoziției. Virgula (,) 59
Recapitulare 60
Evaluare 60

UNITATEA 5 - POVEȘTI DE IARNĂ
Cea dintâi ninsoare 62
Colinde și zicători 66
Cuvântul 68
Cuvinte cu înțeles asemănător 69
Crăiasa iarnă 70
Cuvinte cu înțeles opus 73
Poveste de iarnă 74
Cuvinte care au aceeași formă
și înțeles diferit 76
Recapitulare 78
Evaluare 78

LECTURĂ SUPLIMENTARĂ
Cărți la gura sobei! 79

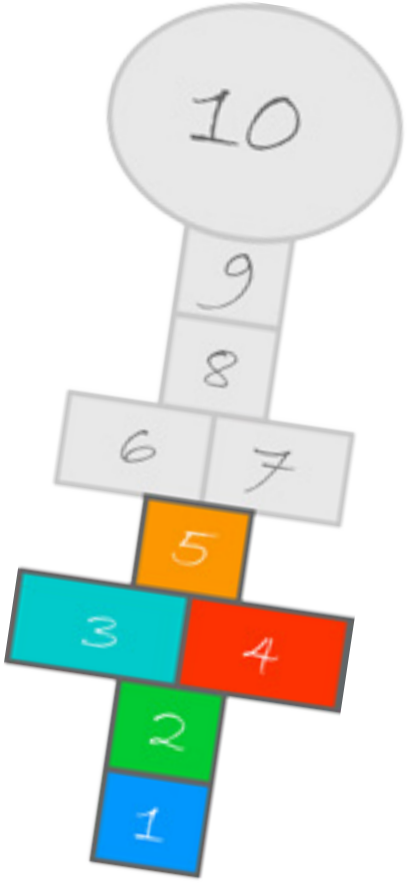

ASCENDIA DESIGN

EDITURA DIDACTICĂ ŞI PEDAGOGICĂ

Contactați-ne!

- www.manuale.eduteca.ro
- Telefon: 037.108.9200
- Fax: 021.312.4226
- Email: manuale@eduteca.ro
- facebook.com/groups/manuale.digitale

ISBN 978-606-93511-4-7

5 949960 000208